

308712

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3.

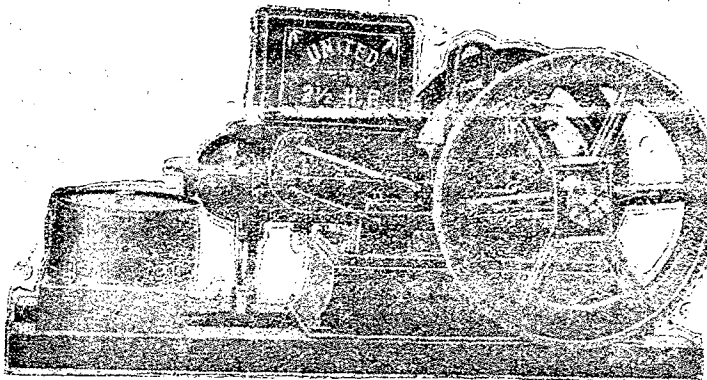
సంపుటము. 3.

చెన్నపట్టణము 1916 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 14 వ తేది శుక్రవారము
స శ నా మ సం వ త్స ర చైత్ర మాస శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧.

NO II

(సంచిక ౧౧)

యునైటెడ్డు వెట్రోలు యింజనులు, పంపులు

ఇదివర కెన్నడును మనము కనియు
వినియు యెరుగఁజూడఁజేయు సాధారణ
ముగా నీరుతోడుకొనుటకు ఉపయోగింప
బడుచున్న యేరియును మోటారు వగైరా
లన్నిటికంటెను నుపభ్రముగా నుపయోగము
బడునదియు అతిశయోన్మీధనమున దొరకు
నదియు అయిన యీ యింజనులను, పంపు
లు బహుసాయనముగాను, తదితర చిన్న
విషయములను స్వచ్ఛందముగా నుపయోగించి
లాభములను పొంద గోరువానికి వార్డు
సాలిటి భాగ్యదేశతలలకె నడుకూరెడిది.

ఇదిచిన్న పిండియంత్రములను, నూనెయంత్రములను, బ్రెస్టియంత్రములను, ధాన్యపు యంత్రములను, సోదా
చాటురు మిషినులను, అచ్చయంత్రములను నడుపుటకు అతి యుపయోగకరములైనవి.
ఇది కిడినజాయిలుమీద అతితృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నది. యెటువంటివాని చేతనయినను నడుపుటకును.
వలయువారలు ఈకిండి చిరువామాగల సోల్ ఏజెంట్లువ వార్డు యాజ్ఞప్తు సంకతులను తెలిసికొనగలరు.
డి. యల్. శాస్త్రి అండ్ కో, 20, సి. నెకండులైను చిచ్, బొదరాను.
వార్డుచి: బెజనాడ.

నల సంవత్సరాది సంచిక

ఆంధ్రోద్యమచరిత్రము : అనంతరయుద్ధచరిత్రము !

పంచాంగము

ఆంధ్రమహాజనులచే న్రాయబడిన యమూల్యవ్యాసములు
అనేక పటములు చిత్ర పటములచే విరాజిల్లుచుండును
ముచ్చటగా ముద్రింపబడియున్నవి
సరిగా సంవత్సరాదివాడు వెలువడినది

యుద్ధమువలన కాగితముల కల వేర్పడినను, విశేషము సొమ్ము వ్యయముచేసి సంవ
త్సరాది సంచిక పూర్వమునలేనే మంచికాగితములపై ముద్రించి వున్నాము. కాగితముల
యిబ్బందివలన నలసంవత్సరాదిసంచికయొక్క ప్రతులు చందాదారులకై మితముగ ముద్రి
తములై యున్నవి. సంవత్సరాదిసంచికను బడయగోరువారు వెంటనే చందాదారులుగఁ
జేరుట యుచితము.

ఆలస్యము=అశాఖంగము

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	తెల. రు.	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుకెట్టివిధి, మద్రాసు

వాఛాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి డి.

సావంతుని వసోషధిసారసపరిల్లా

అపరిమితభృగు రక్తమువలన జరింపజుచ్చునట్లు కంటిముత్యంబు పుండు. దుగువులను, నుచ్చలను, గండములను
పుండ్లను, పొతకొప్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు నర్మకాగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

28

నవామధిసాగ్రహిణి గుణ మిచ్చుట నిష్కంకము, సహజమైన మధ్యకవ్యము అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. కిరీరమునందలి పొదనదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యకలంబులను నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును
దుభిజరచును. కిరీరాశోగ్యమును గలుగ జేయును. 15 రోజులవర కంటిముత్యంబు పోగొట్టుట బుద్ధిలగా అమృతమును.

ప్రొత్తెటను:- పి. డి. సావంత్. ౧౪౪. కనకనవాడి నం. ౨ బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2, BOMBAY,

శ్రీమదాంధ్ర వచన బాగవతము

పటములను జేర్చి మృదువునవ్రేలిన శ్రీమదామాత
జమును ప్రకటించు చుండునట్లే సంస్కృతమునందు వ్యాస
జ్యోత్స్నమైన శ్రీభాగవతమును మిక్కిలి తెలుగా నీటుగులు
వ్రేలిన ముద్రించుచు వచ్చును. ఇందు క్రిందఁగల, తిలకము,
మునిభావభృకాశిక పీఠరాఘవీయము అనేది వ్యాఖ్యలయందు
గల విశేషాంశములను ఆయాసలములందుఁ జేర్చి చియున్నా
రము. భాగవతోత్తములందును ఆకావ్యతయమును బావి
చందాదారులుగఁ జేరవలెనని కోరుచున్నాము.

- శ్రీభాగవతము రచనము-భృగుభాగము, వాల్మీకిలైండు 100
- భృగుభాగము, స్వతంత్రము-భాగము. చందాదారులకు
- డిటో ద్వితీ భా॥ కృతీయ, చతుర్థ స్కంధములచే 140
- డిటో కృతీయభాగము, చతుర్థ, పంచమస్కంధములు 140
- డిటో చతుర్థభాగము, షష్ఠ, సప్తమ స్కంధములు 140
- డిటో పంచమభాగము అష్టమ, నవమస్కంధములు 100
- డిటో ఆఠవభాగము దశమస్కంధము పూర్వభాగము 140

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అండ్ కో,
ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, ముద్రాను.

LARGE TYPE EDITION! NOW READY

THE VIRGIN'S KISS

OF THE BRONZE STATUE.

BY G. W. M. REYNOLDS.

IN 4 VOLS.] Post Free [AS. 9 PER VOL.

This is the masterpiece written in the last days of the author, in which the author's ability in his descriptive skill in describing keenly and in a fluent run Human nature, Wonderful Plots, Tragical Scenes, Screaming Comedies, Lovely dialogues, Description of kindness of love, Family traditions. Ancient English costumes, exciting adventures appealing to the emotions of the readers, Psychological analysis of characters, charming and humorous instructions on every conceivable topic of interest, social and economic is a special feature in this work. The approval by the Press and the increasing demand by the Public clearly show that the novel shines as a leader in the novel platform PRICE AS. 9 PER VOL. POST FREE. Vol. I & II are ready for despatch.

N. B. - Purchasers of 3 complete sets of either of these at a time will get one set of it gratis.

SUPERIOR WATCH CO.,
164] Post Box 167, (A.) MARDAS.

304 **కాటోల్ పాడరు**
మల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిన్నపంట మున్నగు క్రిములు
బుట్టించు పుడగులను నశింపజేయును. టికెట్ 1-3 అ. రె. 5-0

కాటోలు వత్తులు
దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును. పాకడోలును
2-0 కట్టలుగల పెట్టె 1-3 అ 12
విశాఖపట్టణములకు చీమలును, పుడగులొద్దయందు నశింపజే
యగలను. పుస్తకపేజీలకును విషమునుండి కాపాడును.
సోలుమంజెల్లు:- టి. పూర్ అండుకో,
1-11, స్ప్రింగ్ ర్యుస్ట్రీలు, బాల్లిచాక్, మదరాస్.

జూ బు లు

విలేఖకులకు సూచన.

విలేఖలు రాను వ్రాయు వ్యాసములను, వృత్తాంతములను ప్రకటన కాగితమున కొకటి ప్రకటన చేసి విడివిడిగా ప్రకటన చేయవలెను. వ్యాసములకు ప్రకటన, విలేఖలకు ప్రకటన చేయవలెను. విలేఖలకు ప్రకటన చేయవలెను. విలేఖలకు ప్రకటన చేయవలెను.

I

గుండేరు మురుగు కాలువ.

అయ్యో, మామూలు గ్రామమునకు కడమటి భాగమున గుండేరు నుడుగు కాలువ ప్రవహించుచున్నది. కాలువ నీ రతివడిగ ప్రవహించుచున్నది. నూరు నూరులుంటి గజముల పెడలును.

గుళ్ళపల్లి నాగయ్య,

II

వెలమసంఘ సంస్కరణము.

అయ్యో, గంజలగుండె టెంకూరు రాజావారి వెలమసంఘ సంస్కరణము. గంజలగుండె టెంకూరు రాజావారి వెలమసంఘ సంస్కరణము. గంజలగుండె టెంకూరు రాజావారి వెలమసంఘ సంస్కరణము.

రావు సత్యనారాయణ.

III

తక్కువ పాటి లింగంకరి

అయ్యో, ఈ కు గ్రంథములను గాని, ఆంధ్ర దేశపు గ్రంథములను గాని, ఆంధ్ర దేశపు గ్రంథములను గాని, ఆంధ్ర దేశపు గ్రంథములను గాని.

లింగమాత్యుని కృతులలో "ఉత్తర వాక్యంబు" ప్రాధాన్యము. మాతృమూలము. దీనిని కీర్తి కేసులకు ప్రాధాన్యము. మాతృమూలము. దీనిని కీర్తి కేసులకు ప్రాధాన్యము.

అయ్యో, ఇందులో రాను వ్రాయు వ్యాసములను, వృత్తాంతములను ప్రకటన కాగితమున కొకటి ప్రకటన చేయవలెను.

IV

ప్రీతిద్య.

అయ్యో, ఈ తేది ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఒక ఆంధ్రుడు వ్రాసిన సం గ్రహము. చాలా సంవత్సరములుగా, కవి, ప్రభు, ద్విత్వీయ లోకములకు తప్పకుండా ప్రీతిద్యము అభ్యుదయముగా నుండవలెనని గాని రాజులలోపాలు బాలికలు చదువుటకు ఆటకము లేకపోవుటచేత క్రింది లోకములలో చదువు చెప్పటకు విశేషముంది ప్రీతిద్యము నియమించుచుంటుంటే చదువుచుండు చదువు చాఖ్యముగా పెద్దతరగతులలో బాలికలు చదువుట చేయుటకు ప్రీతిద్యము అభ్యుదయముగా నుండుటచేత, మూడవతరగతి నుండి ప్రీతిద్యము నియమించుట అభ్యుదయముగా వ్రాయవలసి వచ్చినది.

బరంపురం రంగాధర్లు గున్నయశాస్త్రి.

V

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గ్రంథములను

చాలా సంస్కరణము

అయ్యో! దేశభివృద్ధికి విజ్ఞానభివృద్ధి మూలము. విజ్ఞానభివృద్ధికి గ్రంథములను సాధనములు. విశిష్టగ్రంథములను, భాషాభివృద్ధికి విజ్ఞానభివృద్ధి మూలము. విజ్ఞానభివృద్ధికి గ్రంథములను సాధనములు.

కవీంద్రులను, కాశ్మీరు, చాళుక్యగ్రంథములను, నీలదగ్గర బహుమనములను కలలకాగితము; సామ్యము కమ్యుటీములు విజ్ఞానమును సాధించుటకు. మరొకటి గ్రంథభివృద్ధికి విజ్ఞానమును సాధించుటకు. మరొకటి గ్రంథభివృద్ధికి విజ్ఞానమును సాధించుటకు.

నాగేశ్వరము సుందరము.

రాజమహేంద్రవరము శిల్పకళాలో చరిత్ర:— ఇంతవరకు రాజమహేంద్రవరమునందలి శిల్పకళాలో సోకకుండు నీళ్ళు బ్రాహ్మణులు కుండెడి కాదు. చుండిన ము కాలవనకల్పి నప్పుడు, ఉబ్బయ్యి కొనుక్కొనవలసివచ్చుచుండెను. ఆస్తిలే నకు బ్రాహ్మణులు సరిగా రాకపోవుటచే ప్రతిదినము దొరకు నదికావు. ఈందుకు ఎవ్వరైనా సూక్ష్మజాతములు, నైపుణ్యము వలన రాజమహేంద్రవరము క్రొత్తగా పెట్టించిన మంచినీళ్ళవలె తేంద్రవలన నీటియైబుడిదినను. ఈ చరిత్రకథలను, నాలుక పిడుచకట్టికొను చుట్టకొండ పడికొను పడి ముడు కొద్దు జరచున కసంతసాఖ్యము కలిగినది.

ఉగాదిపండుగ బహుమతి గోహరాన్ తీగలచీరలు

16 మూరలు మంచి సాగనైనవి. రు. 2-8-0, వి. పి. చార్జి 0-8-0

112 ఈ క్రొత్తకమలము బహుమతిగా మైన తెల్లముల్లము తీగలతోనే చుట్టు రుణియమైన పప్పు తినుకట్టి వున్నది. ఇది కట్టు కొనడాకి సొగసుగాను చూచుటకు నయముగాను నున్నది.

చీరలరంగు మారవు. దీనిని మేము ప్రత్యేకముగా వ్రాసిపండుకతో గాను రప్పించి వున్నాము. ఇది ధరించినచేత కలలకాగితము ఇంతవరకు చెప్పవలసిగాను, దీనిని చూచు ప్రతివాడు తెప్పించుకొనుటకు మారు చేతుకొనును.

1-వీర తెప్పించుకొనుకానికి 1 గజల అడ్డగ ఇచ్చాము పంపెదము. రత్నంకంపెని, పి, ఇరువురూ పిచ్చి, ముదరాను.

భారతీయవిద్యార్థులు

VI

(సర్. రవీంద్రనాథ ఠాకూరు)

యూరోపియను ఉపాధ్యాయులను భారతీయవిద్యార్థులకు ఇట్టి యద్యాప్తి చేయవలసినది మొదట నుండవలసివచ్చినది. ఇట్టి దృఢముగా జెప్పఁగలము. అట్టినితీయించుచు మనవిద్యార్థులు యూరోపియనులను జూచు గతులు కొనుచున్నప్పుడు యూరోపియనులయొద్ద నెట్టి యనుమాదిరి జనుమును లేక నున్నదృష్టితోఁ జూచుచుండును.

నేను మొట్టమొదట నియోగించిన ఆంగ్లేయవిద్యార్థులను గట్టివాఁడు. అతఁడే యుండినయెడల ఆంగ్లేయవిద్యార్థులను, వ్యాకరణమును బాగుగా నేర్చుచుండియుండును. ప్రతివిద్యార్థి యును వానితరగతికిఁ బోవునట్లు నేను కఠినబంధము నేర్పఁజేయుచుండును. బహుశః అతఁడెంత కఠినమిట్లుండె యున్నను వాని అనుభవజలలో విద్యార్థులు అందవలసినదని నేను కానించి యుండును. కొన్ని దినము లిట్లు వారు కష్టపడవలసి యుండును. తుట్టుకుదకు ఆంగ్లేయవిద్యార్థులను, వ్యాకరణమును వారికి పూర్తిగా నచ్చుచున్నది, వారు ఉపాధ్యాయుని నిర్బంధముల నేర్చుకొని తిరుగుబడుదురు. కాని విద్యార్థులపాలిటికిని ఒక దైన మున్నాఁడుగదా! మనమేమో నయోగ్యులమనుకొని యో, భాషపట్టుకుననుకొనియో, వారిపాలిటి ప్రత్యేకదైవతములకలె మెలగుచుండుట మంచిదా! నేనెనను ఆంగ్లేయవిద్యార్థులను విద్యార్థులు బాగుగా నేర్చుకొనటకు వారికిట్టి కష్టములనుగూర్చితిని దైవముతో మొఱబెట్టుకొని వారి కిటుక మాన్పగలగుదునా!

ఆంగ్లేయులను భారతీయులను పోల్చుచు విషయమును నేను మొదట ఇంగ్లండులో లెలువ్వియానము చేయుచుండఁగాఁ జూచితిని. నా నోడ గూడ నొక యంగ్ల పురుషుడు బండితోఁ గూర్చుండి యుండెను. నా నేమనును రూపును చూచి నేనెదియో యొక యాత్రను మతమును బోధించుట కాంగ్లేయమునకు నచ్చితిని. యతఁడు నమ్మియెనున తెలిసికొందమని అకస్మికముగా భరత వర్షమున నేభాగమునండి నచ్చితిని నన్నతకు పుట్టించెను. నేను బంగారమునందెచ్చితిని చెప్పగా నతఁడు దుఃఖము నొంది వాగ్దోషిని గ్రహించుచును బంగారమునందు నందతిని దిట్టపాఁడెను.

ఎన్నడైనను ఒక బాలివారిని చూచి మనస్థానమునను నుండించుచుండ నెడల, ఆ బాలివారిలో నెక్కడగనడిచిన మనఁకుడు ననవ్యామంతయు వానియై ద్రోయుదును. నేను బంగారమునందెచ్చితిని ఆంగ్లేయ జనులతోఁ జెప్పుకొనఁగనే వాని యెదుట వాకుండు భయపు వ్రేలివలన్నియు మన్నుగలసెను. వానికి లోకముననే నుండఁగనివాని నైతిని. అట్టివాడనైనప్పుడు నేనేల వానికి సాధారణ మర్యాద లొనర్పవలయును ఆంగ్లేయు లొకప్పుడు రహస్యవారన్న నేగనించుకొనచుండిరి. అప్పుడు “రహస్యము”కల్ప మొక విశేషముగా మాత్రము మరగ జేంపఁబడుచుండెను. అని యొక యశస్వతిన్నామని యాంగ్లేయులను భావించుచుండెను. కాని, ప్రస్తుతకాలమున నేయంగ్లేయ వాస్తవప్రాయమైనవరసాధారి కొనియాడుట తప్పు జేటొకండు కాదును. వాస్తవమేయన, నెక్కువైనను మనము విశేషభావమునండి తప్పించి, నామవాచకభావమున జేర్చుటతోడనే, వానియందలి మానవత్వము లన్నియు నప్పుడు బయల్పడును. అప్పటికిఁగాని వానికి దగిన గౌరవ మొనంగుటకు మనస్సు యభ్యంతరము లన్నియుఁ దొలగిపోవు. ఆంగ్లేయీయులకు బంగారీవదము అనవ్యాచిన్నామని విశేషముగా నుండుటచే, వారికి బంగారీవారి నిజస్థితి తెలియకున్నది. బంగారీయులకును ప్రస్తుతయద్యమునఁ జేర్చుకొనఁబడఁగల్గుననియు, ఆంగ్లేయులతోఁబాటు బంగారీ వారును యాద్యరంగమునఁ జోరుచున్నయెడల మనలోని వాస్తవవాంఛను వారికప్పుడు గోచరించుననియు, తనవారైవద మనము వారిగౌరవమునకుఁ బాటుగము కా నచ్చుననియు తలంచియుంటిరి.

కాని మనకట్టితరుణులు లభించినదికాదు. కావున ఆంధ్రకారతపసికణ్డ తుకఁపకెక్కినే మనిమింకను నిజవలసిన యున్నాము. ఆంధ్రకారమున ప్రతిపస్తువు ననుమానాస్పదముగా నుండును. నంగలేయునందలి యుద్యోగములలో నైయధికారులచే ననుమానింపఁబడనివాఁడు నాకొక్కఁడును గన్పట్టెడు. అనుమానమును ఈ సంధ్యారాగమున ననుభవించుచుండును. ఇట్లు పులిగివయమునందును అనుమానములు వృద్ధిసొందుచుండును.

కాని జెహానాయకులే యున్నారేపుటలన నీ యంధకారమున కింతఁబాటునా! ఈ ఆంధకారములో నొకరెమొకములొకరు మా యుకొని గ్రహించుటకు (ఉండవలసిన లేజము) అంతరాగ లేజము. సానుభూతిదీపము లావశ్యకములు కావా! తమ వ్యభిచారియన ఏనుకీర్తిమునచోవాక్యములను అతివివరించియును జ్ఞప్తికిఁ జెచ్చుకొనిధర్మమార్గము నలరచుకొనటకు క్రైస్తవకళాకాలాధికారులకు ఇది మంచి తరణముకాదా! అసంసారమో ధర్మమోదానం దైనతరుణులను మనోవాక్యములనునవలెల్లప్పుడు ఘంటావధముగా వర్ణించుచుండ లేదా! సత్యమును నమ్మి పుచ్చు దుర్భిక్కులములను కీర్తించటం దొలగించుటకు మన కన్నవై నున్నవారికే గదా సాధ్యమును! పొగమంచును జెడ రగొట్టుటకు గూర్తునికెదప్పు నింకొక్కటి సాధ్యమునా! వర్షము కాలవనీనప్పుడు ఉడుములను బంజరమునను మనో నుభావునకు నను కంపాలాశమేకా, పిటికితము కూడ యున్నదని చెప్పవలయును. లోకమున నుండు గాలోచనములకును దుష్కార్యములకును భయమే నా రణము. కావున ఇదియే నా ప్రార్థనము: ప్రస్తుత నంగల వా లకు ఆ అంతరాగప్రాయములను యూరోపియను ఉపాధ్యాయులతో శంబంధము గలిగియుండియెడల, ఆ యంతరాగ లేజముల నెల్లప్పుడును దను మృదయములందు గలిగియుండఁగలరు. మన పూర్వగురువులవలె శిష్యులబుద్ధు లింకను ఇక సింపున్న కాలమునందే వారిని నిజముగా చేయవలసినంత బంధించియెడల, పరస్పరానుభూతి మెల్లప్పుడును స్థిరముగా నుండును. అట్లుగాక గురువులు తమ ప్రవర్తనచే శిష్యులబుద్ధులు వికసించుచున్నప్పుడు ఆనవ్యా, ఆనయా, శిక్షాములను వారి మృదయములందు నాటియెడల, ఈ విషయము శిష్యుల కక్రమశఃములతో నిరంతరముఁ బ్రవహించుచుండగలరు. ఆంగ్లేయజనులకు నంగలేయులవై నల యనుమానమును అతనవ్యక్తమున, అనవ్యామును నంగలేయులందు తరచుతరచునకు వ్యాపించుచుండును తుదకిని నైవర్తకస్థితిగాఁ బరిణమించఁగలరు.

ఆంగ్లేయులకును భారతీయులకును పరస్పరానుభూతి మునకించుటనకంటె మంచి పరిపాలనమున కిది యాటంక మిచ్చును వాదము బలవంతమొనరికాదు. మనకుఁ బాశ్చాత్యులకుండిఁబడించిన యొక లాభము లింక మనకు లభించఁజాలవు. నగౌరవమైన వాఁడుతో నగౌరవమైన ప్రతిగ్రహణముచుండును. సంకల్పతో భోజనముచేయు వైదిగొప్పవిందు లోని వారివలె గౌరవించుట యెట్టి వివరీతము? మన మృదయవికాసకాలమున పర్యవసాయమున నిజగు మృదయమునందమే మన విందు అతిథులకు సంకల్ప నేయఁడలఁచు వాకు తను ముగ్ధుగ గణములను చూచి పొగడుకొనము, ఎట్లయినను ఈ నంగలేయవలస మునరాగ కృతజ్ఞతలను సంపాదించఁ బ్రయత్నించుట వృథాప్రయోగమునని చెప్పుకొనుచుండును. నిజముగా వారి శుభరంగముల నెల్లప్పుడును “దైవమా, ఈశ్వర్యాదుల కీ ముంకను”మోహింపించుచుండును.

కళావంతుల యుద్ధారక సంఘము.

ఒకటవ తేదీని గుంటూరు టవున్ హైస్కూలునందు కళావంతుల యుద్ధారక సంఘపు సామాన్య సభ జరిగినది. సభకు 14 మంది సభ్యులు హాజరుండిరి. వ్యాపతి మానుమంత రావుతంతులు రాయనం శంకటశివునకుతులు పాలపర్తిరామయ్య పంతులుగారు మహిందరను సభ నలంకరించిరి. సిద్ధాబత్తుల వెంకటకొటశాస్త్రిగారు ప్రధానసాధికర్యమును వహించిరి.

గుంటూరులోని కళావంతుల సంఘములో నొకరగు జనంగుల కామాక్షమ్మగారు తన కొమార్తెకు మార్చి 5 తేదీని వివాహముచేసినవందగృహన దీపబాంధవులును దానకర్తలు ఆయన శ్రీమతిపాత్రుల సంస్థాపాదికతులకు శ్రీకావారావుశంకట మహిపతి సూర్యారావునవాద్దరవాగు 150 రూపాయలు వివాళమునగి చాలా సాహాయ్యము చేసినవలకు సభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ అనేకవందనములునుపొందుచున్నారు.

కళావంతుల సంఘములో వీరవెల్లల విద్యాభివృద్ధి విషయమై మహాజనులకుండి చంచాళు విరాళములు పోషచేయుటకు ఒక విజ్ఞాపన పత్రిక ప్రాసీ అన్ని నేయించి అందరికి పంపుటై కార్యనిర్వాహక సంఘమువారికి అధికార మిచ్చిరి.

జే. రాజగోపాలం, యం. యక్కంటి, చెదలవాడ నాగభూషణం, మిద్దెల రాఘవయ్య, ధరణికోట శంకటదాసు, చదలవాడ శంకటరత్నం: సిద్ధాబత్తుల శంకటకొటయ్య, పినిపాల పుల్లయ్య దాని సరిసంపాముగా గుడివాడయందు జరుగు నేత్యుల సంస్కరణ సభకు ప్రతినిధులు ఎన్నుకొనబడిరి.

చెదలవాడ చెలపతి, యనమగల నంధవారి, మిద్దెల లతుంకతి, జనంగుల శ్రీకృష్ణంగార్లు శ్రీకృష్ణయ్యగ సంఘములో చేరిరి.

విశ్వబ్రాహ్మణ శంఛాయతీ సంఘము.
ఈ శంఛాయతీ శోధనాయెదుట దాఖలుకాబడిన మతముకేను నెం 1/1916 రుగ్ల సాక్షులు విచారించబడిరి. “ప్రాయశ్చిత్తేందు శేఖరమ్” అను ధర్మకాస్త్రము ననుసరించి “సూర్యునక్రమణిక”లో చెప్పియున్న సర్వప్రాయశ్చిత్తమును 2 వత్సరము కడిగినుండవచ్చు జరుపుకొనవలసిన దనియు, ప్రై సంఘమువారికి జరిగెత్ కడిగికింద రు2500 వారముగోజులలో ఆమె నమర్చించు కొనవలసిన దనియు 1 వ వత్సరమున ప్రత్యేకమిద బ్రహ్మయ్య 2 వ వత్సరమునో కలసి యున్నందున పంచవత్స ప్రాయశ్చిత్త విధి జరుపు కొనవలసిన దనియు మార్చి 26 తేదీన శంఛాయతీశోధనాన తీర్పుచెప్పిరి. ఈ సంఘమువారు శోధకక్రి. ధన వ్యయము చేసికొనవలసినదియు, తాము పరిష్కరించుకొనట మిశల జ్ఞానవిషయము. మిగతకులకా బంధము పీఠలెపంచాయితీసంఘముల నెలకొల్పుకొని తమ తగాదాలను పరిష్కరించుకొందురు గాక యని హెచ్చరించుచున్నాము.

నర్తకము.
గుంటూరుపురము నర్తకమున అత్యున్నతస్థానము నలంకరించినది చెప్పవచ్చును. ఈవిషయములో నక్కడ మిగ్గు, పాగాకు, ధనియాలు, కాయధాన్యములు మన్ను గునని అమితముగా జేకజేకములోని కొమ్మలకు పంపబడుచున్నది. వివిధప్రాయశ్చిత్తములనుండి మహాకార్ము నచ్చి నరకులను గొనయన్నార. ప్రై ప్రేమను చుట్టుపట్ల కొన్ని పర్రాంగులవరకుఁ బ్రాప్తమొండె లో నిండిపోయెను. ఎన్ని ప్లాటుఫారములు కట్టినను చాటుట లేదు. నడిబొకటిలోని కొన్ని పేర్లు లన్నియు మనమృత్యునదమటకు పీటలేసంతగా నరకులలో నిండిపోయినవి. మిగత పాగా నయొక్క ఘాటుకు కండ్లు పొడకుచున్నవి. శేషలెల్లెలువల్లిన తరువాత నర్తకము నుండినవృద్ధియొనరి. ఇక్కడనుండి కల్పాదుకుగూడనొకవిన్న ప్రై ప్రై నేయునరకు! అమృతమును సర్వే చేయుటకు ఇంజనీరులచ్చి యిక్కడ పనిజేయుచున్నార. ఇది కూడ నచ్చిన గుంటూరు గొప్పపట్టణ మగును. — మాన్యము విశేషము.

చంద్రవద్దిగారి ఆస్తిదేక పర్యటనము.

గాజుపాండ్యవరమున నుపసాహించుట
భంజునాథేశ్వరులు, ఆస్థానానాథులగు చంద్రవద్దిగారు గాజుపాండ్యవరపుర ముదిరంబున 28 వ మార్చి నుండి మనోవిశ్వాసము లిచ్చుచుండిరి. ఏప్రేలో రి నతేదీని గూడిన సభకుండువాడు ప్రతిభిషిమను విద్యులనునే పులిచారికిఁ ఘోషింపు ననియు, ఇంగ్లాండుదేశములో నాడియనివాడును చంద్రాచారి యుండియు అటుతరువాత వ్యాసంతక విద్యాపరిజ్ఞానమున ప్రపంచములోఁ బాటుభాగము పాలించుచున్నారని నెలవిచ్చిరి. ఇప్పటి విద్యాకాలలో విద్య వాసుగా గలపుటలేదు. పాఠములకలె చేయించుటయే గాని వానినుభ్యసారాంశ ముపాధ్యాయులు చెప్పటకేది. స్వతస్సిద్ధమైన అనుభవములేదు. నిజమైన విద్యాయునిముల మదరాసురాజధానిలోతెలు బంగారముతో జేసిన బోను కేటి. రాయమున్ను నువారు కొందరవలకు. క్రైస్తవులయొక్కయు, ప్రామ్మసామాజికలయొక్కయు బూటకపుమాటలు విని మోసపోకూడదు. నిక్కమైన హిందూభక్తిమునే అభివృద్ధిసొందినవలెనని, నడవతము పునర్వర్ధింపము చేయవలసియుండును. అటుతరువాత లాహోరులో నాగ్యసామాజికము స్థాపించిరకాలేటి విషయము వారు ముచ్చటించిరి. ఆకాలేటిలో 78 గురు ప్రాప్తపర్వలకు. పిర్మియాలవదని నంది 25 రూపానవేతముమీద పనిచేయుచున్నాడు. ఇద్దరుగురు ప్రాప్తపర్వ మదానియే తెగారీయరు 200 రూ. జీతముమీద పనిచేయుచున్నారగాని తక్కినది. ఏమి ఇద్దరును 25రూకంటె తక్కువవేతముమీదనే పనిజేయుచున్నార. విద్యార్థులతో 8 యెండు మొదలు 16 యెండ్లవరకును నడుస్తుగలవారి పాఠశాలలో చేర్చుకొందురు. కొందరు విద్యార్థులు గురుకులవాసములో నుండురు. వారికి మంచిపాకయ్యలు తేర్చుకురు. ప్రతి దినసంబుకు సంధ్యావందన హోడుక్రియలు జరపవలెను. వ్యాయూకపద్ధతు లెవ్వర క్రద్ధతోనే స్వీకరుచున్నది. సంయుక్త రాష్ట్రము లెవటికెంటు గరవరు జే. మెప్పును దొరవాకు కళాకాల దర్శించి చాల మెచ్చుకొనిరి. తదంతరము కాలేటి విద్యార్థులయొక్క నడవడికనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. అక్కడ ఖట్టు క్రాపింగులు లేకని యు, ప్రైజుకట్టుట లేదనియు ఇచ్చియు వెయదంబరము లనియు చెప్పిరి. — విద్యాభివృద్ధి.

భాష విద్యార్థి సాధనమా?

నిన్న (13.4.16) సాయంత్రమున 6 గంటలకు హిందూ సంఘసమన్వయ సంఘమువారి యాజమాన్యమున మా శ్రీనివాసాశ్రమము గానవారి ఆధ్వర్యమున జరిగిన సభలో ఓ. కందసామి నెట్టి గారిని ముందుగా గౌరవించి యున్నామనిరి. భారత భండారున సమీపాన ముదయించుటకు నిజ్జత ప్రబలమును ను దేశారాధనమును సాధ్యమైనందున నేవారిని తమ బాతీయభారమును ఉదారమున ను కలుగుటకును ఆంగ్లభాషయే మూలకారణమైతి. ఆంగ్లభాష సమీపమున భగవద్గూఢమున. సర్వవిజ్ఞాన సమృద్ధిమైనది మతసతీవితముతో నొప్పుచున్నది గాన విద్య సాంగ్లభాషయందే బోధింపవలెను గని కొందరు తలంపుచున్నట్లు దానికి రెండవ స్థాన మొసంగి దేశభాషల కగ్రస్థాన మొసంగి నవోనిక మొదటి నూతన భావములను గ్రహించుట కవకాశమందే. ఇంతవరకు మనము గ్రహించిన విజ్ఞానమే చాటునని తలంపుట అసంబంధము. పరిశుద్ధుడు విజ్ఞాన జలము ప్రదయించుచున్నందున అట్లు పల్పిన దానిని జేసియు అపయోగించవలెను లేకని నిజమే. దాని యందు జ్యోతిషము చేరును. అది అభివృద్ధికరణకామండుటయే గాక పాపకరమునూడ నును. మనదేశమున కెప్పటికైన ఆంగ్లభాషను సాధ్యమే భాష మనము. దేశభాషను రాష్ట్రీయ భాష చేయుదుమని సార్వజేక భాషలు కావలెను. ఆంగ్ల భాషను ద్వితీయస్థాన మొసంగి నిపుడు ద్వితీయస్థాన మొసంగబడి పాఠశాలలలోను కళాశాలలలోను నేర్పబడుచున్న సంస్కృతభాషయందు మనకంత పాండిత్యము కలుగుచున్నదో ఆంగ్ల భాషయందుగూడ నంతమాత్రమును పాండిత్యము కలుగును. అది ఎందులకును కొరగాదు. మనము విదేశీయములతో సంభాషించుటకును విదేశీయ విజ్ఞానమును బడయుటకును ఆంగ్లభాష యత్యవసరమునూట యటందు మనదేశములోని వివిధరాష్ట్రముల వారొండొడలతో ముచ్చటించుటకును దేశహితార్థము కలసి పనిచేయుటకును ఆంగ్లభాషయే మనకు మూలాధారమైయున్నది. అట్టి ఆంగ్లభాషను ఆహూయ్యగాచరించు ప్రయోజనములేను. విద్య నేభాషయందైన ను చెప్పవచ్చునందుగాని భాషలలోగూడ కళాకళితములను కళా విహీనములును కూడ గలవు. ఆంగ్లభాష చీకటికలది; దేశభాషల ప్రియగావు. కాన సర్వకు భముల నొసంగిన ఆంగ్ల భాషను పరిత్యజింపరాదు. గౌ. రామారావు డి. గారు సామ్రాజ్యకావ్యసభలో విద్యను దేశభాషలలో బోధింపవలెను తీర్మానమును ప్రకటించియున్నాడు. గౌ. కుర్రంద్రాధరయ్య డి. గారు ఆంగ్లభాషను విడువరాదని నడిపిరి. ఆంగ్లభాషలను మనకు విజ్ఞాన సాధనమునూ, మన విజ్ఞానమునకు మన దేశ భాషలు వృద్ధిచెందును. దేశభాషల సభివృద్ధినిండుటకు మన మధికముగ కృషిచల్పవలెను. పాఠశాలలో నొకటిరెండు గంటలు కృషిచేసినచాలును. ఆంగ్లభాష కంతవృద్ధిచుచున్నది. దేశభాషలను మనవారు సంప్రదముగ పరిత్యజించుట పాపము. వారట్లు పరిత్యజింపరాదు. ఆంగ్లభాషయందు విజ్ఞానమును గడించును దేశభాషలనుగూడ సభివృద్ధినిండువలెనని కందసామి నెట్టి గారు ప్రకటించిరి.

ఆంగ్లబోధనమువారు విజ్ఞానము దేశభాషాగ్రంథములలో నిమగ్నులగు ప్రయత్నించుచుండినవో నీసరికి దేశమిన్నియోగి డ్లికముగ విజ్ఞానంకమై యుండును. జపానువారు జపానుభాషలోనే దేశమును విజ్ఞానంక మొనరించిరి. ఆంగ్లయులు రాకప్రాప్తము మహమ్మదీయభాష విజ్ఞాన మొసంగి యుండెను. అప్పుడత్రుకర్తల బొంగి జేయవలెననిగూడ దేశహితంకరై ననువర్తన జరిపాలించినవో కాభాషయే దేశభాషయై యుండెడిది. కానదేశభాషలలోనే విద్యను బోధింపవలెను. ఆంగ్లభాష ప్రత్యేకతీకల గలదనిచెప్పటయందగ్ధములేను. అది విజ్ఞానబోధన సాధనమాత్రమే గాని అంతకన్న దానికాధికత ఏమియులేదు. మొదట రోమకాది భాషలనుండియే గదా ఆంగ్లోకాక్షమును విజ్ఞానము నార్జించిరి. కాన ఆంగ్లభాషను ద్వితీయస్థాన మొసంగుటకుల నమనిలేదు. ఆంగ్లభాష జనసామన్యభాషగా నెన్నిటికిని వాడబడదు. అది పోషకము లక్ష్యవర్తనగాను నుడివి.

ఆంగ్ల భాష నేర్పినవారు తాముక ప్రత్యేకపు గొప్పతెగవార నునుకొనుచున్నాడు వారాంధ్రభాష రానివారిచులకనగా చూచుచున్నాడు గాన ఆంగ్లవిద్యార్థులతెగ యొకటియు తక్కినదేశీయులతెగ యొకటియు నిపుడు దేశమున నే

ర్పడినది. ఇట్టి నీ చాధికభేదము ననింపవలెను. సర్వ సమాన భావము గానలెను దేశభాషను విజ్ఞాన బోధన సాధనముగా వలెను. ఆంగ్లభాషను ద్వితీయస్థాన మొసంగవలెనని క. పున్నయ్యగారు నడిపిరి.

నే నాంగ్లభాషలో నున్న తినిద్య నేర్పినను నే నాంగ్ల భాషలో నంత ధారాళముగా మాటలాడవలెను. నామాతృ భాషయను చాగిదేశభాషయందు దుర్లభ శాస్త్రజ్ఞితో పండిత పాదురజన మృదయరంజకముగ నేనుపవ్యసించగలను ఎల్లవారు నిట్లు మాతృభాషయందు శ్రద్ధ జహించుటకు పొరబాటు. విజ్ఞానము నాంగ్లభాషయే గాని మరయొకభాష యొసంగలేదు నుట సహజముకాదు. తొలింటి నునపూర్వము ఆంగ్లభాష సభివృద్ధింపబట్టిన వారివిజ్ఞానము కొరంతపడలేదు. కపిలుడు పతంజలి మున్నగు విజ్ఞానధములు మనకు ప్రామాణికములు. గాన దేశభాషల కగ్రస్థానమును ఆంగ్లభాషను ద్వితీయస్థానము నొసంగవలెనని నీ. సోమయందరము పిల్లగారు నడిపిరి.

ఆంగ్లభాష మనకు సకల విజ్ఞానము నొసంగినది మాధ్యమని తొలగించిరి. ఆ భాషను మనము కృతజ్ఞులమై యుండవలెను దానిని తగింపరాదు గాని అది ఎన్నిటికిని సార్వజేకభాష కావాలి; గాన మనము దేశభాషల సభివృద్ధినిండువలెను. ఆంగ్లభాషను గూడ బోధింపవలెను విద్యకంతయు నాంగ్లభాషలో బోధించుచుండుటవలన విద్యార్థులు సర్వహీనులమయ్యారు. సార్వజేక భాషను మనము నున్నది. ఆ వివిధరాష్ట్రములను దేశభాషలలో నేర్పిన వారిని మన దేశములు బహుమాత్యముగ గ్రహింపగలగుదురు. మేముట్లు లాంతభాష్యులతో నుకన్యానములములమున పదార్థవిజ్ఞానరాసాయనకాది శాస్త్రములను దేశభాషలయందు బోధింపగా వారు ములభముగ గ్రహింపగలిగిరి. గాన విజ్ఞానమును దేశభాషలలోనే నేర్పవలెను. రాజకీయ విషయములలో వివిధరాష్ట్రములవారు జేసేకేక భాషలను మాటలాడినను ధైర్యము విధానమున పరిపాలన మేర్పడుట కభ్యంతరములేను. ఆయా రాష్ట్రములలో ఆయా రాష్ట్రీయభాషలలోనే చర్యజరుగవలెను. అట్లుజరిగినగాని ప్రజలందరను విజ్ఞానంకములు కావాలిగాని సార్వజేక రాజ్యాంగసభకు వివిధరాష్ట్రములవారు ఆంగ్లవిద్యనభ్యసించినవారినే ప్రతినిధులుగా నియోజించినవో పడుట నన్ని విషయములను ఆంగ్లభాషలోనే చర్చించబడవచ్చును గాన జరిపాలమున కభ్యంతరమండదు గాన ఆంగ్లభాష సగడ్డకేయరాదు. దేశభాషలను పరిత్యజింపరాదు. రెండు భాషలలోను సమానముగ సభివృద్ధి నొందింపవలెనని వి. రామదాసు పంతులుగారు నడిపిరి.

ఆంగ్లభాషను వికర్షించుట సమంజసముగాదని ఆంగ్ల దేశముతో సంబంధము మనకున్నంతకాలమును మన దేశమున కాంగ్లభాష ముఖ్యముగ నుండి తీరవలెననియే తోచుచున్నది. విషయముగనానము పలువురు దేశభాషల ప్రామాణ్యత నియ్యవలెను చున్నాడు. కొంద రాంగ్లభాషనే ప్రాధాన్యమియ్యవలెనను చున్నాడు. ఇదమిద్దరునిర్ణయంకరండుట సాహసము. విద్యార్థులు తిరుక్షులు వాదనములను బాచిగా పరిశీలింపవలెను. దేశభాషవాడుల వాదము శ్రేష్ఠముగ నుపడుచున్నది దానియందు భావమేమియునుగదా? ఆంగ్లభాషవాడుల వాదము బహిష్కరముగ నుపడుచున్నది. దానియందు వాని ఏమియును గలదా? అని ఎరికివాడునిర్ణయ చేసుకొనవలెను. ఆంగ్లభాష తేజస్సు మనరాచకార్య నిర్వహణ మే సాగదు. దేశభాషలు రాజకీయభాష లింతలో కాలేవు. రాజకీయ భాషలు పూర్వ మధికముగనుండుట విధి. అధికముగ పూర్వత లేట్టియు విజ్ఞానభివృద్ధి గానట్టియు భాషలలో విద్య నేర్పబడు తలదండ్రులే అంగీకరింతురు. కాన నిషయమున ఆంగ్లభాషను దేశభాషను సమానగౌరవ మొసంగవలెనని నే నూహించుచున్నాను. దేశభాషలలో నాంధ్రీయరాష్ట్రంకాదిభాషలు కొన్ని చీకటికలది వృద్ధి నొందుచున్నవి. ద్రవిడభాషయందట్టిది కనంబడుటలేదు. అది చీకటికలదిగాదు. వెనుక నది యుపచరించియుండినను ఇప్పుడు నిర్జీవమైతి. ఆంగ్లభాష ప్రత్యేకతీకలగలదని చెప్పటకు శాస్త్ర పాండిత్య మతములను లక్ష్యముగా రాక్షేపించిరి. నేను వారితో వాదమునను గడంగును గాని ఆంగ్లభాష సమీపభాష. సమీపభాష సముపేతముగు భాష. గాన దానికి కొంతవృత్తిక చీకటికలదని నేను తలంచెదను. గాన ఆంగ్లభాషను దేశభాషలకునుగూడ సమానగౌరవము నొసంగవలెనుటలో నేను కూడ నేకభవించుచున్నాను అభ్యుత్థులు నడిచి సభను ముగించిరి.

కలకత్తా నగరమున రాజప్రతినిధి. బుధవారమునాడు మధ్యాహ్నమున శ్రీరాజప్రతినిధి కలకత్తానగరపు ఉత్తరభాగమున ఉత్సవభోయిరి. గవర్నరు మున్నగు వారితో రాజప్రతినిధి 4 1/2 గంటలకు దొరతనమువారి మందిరమును విడచెను. ప్రధానమున పీఠంక రాష్ట్ర చిహ్నికళాశాలనుజూచి అనంతరమున గంగేంద్రీశాధు అనంత్రీశాధు టాగోరుగొగ్గ పరిశోధనాలయముల దర్శించువారి తగువార విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిష్ఠాపనమునకు పీఠ విచ్చేయ పెన్సిడెంటు గౌ. లియాను, సర్ గురుదాసు బెన్జి సర్ అనుతోష్ ముకర్జి, గౌ. జుమ్మంకు, దివానుబహద్దరు సీరాలాబుబోను, మన్యకపాద్ బోను గార్లు స్వాగతముసగిరి పిమ్మట ఉచ్చదేశ వైద్యాలయమునకు రాజప్రతినిధిబోయి సర్వసభ్యులు సర్ లియానూర్ రోజున్నున్నగువారి సన్మానముల బడసెను పీఠ ప్రభుత్వకాలముననే క్విన్నలెండులో గూడ నిట్టియాలయము నెలకొల్పుబడినదని నీ సందర్భమున వివరించుట అప్రస్తుతము కావలెను. నేటికడయమున (13.4.16) శ్రీవారు క్వీంయా మెమోరియలునూచి మరలిన చున్న మార్గమున మింటాప్రతిమనూడ కొంతసేపాగిరి. అనంతరము వైద్యసభాయసంఘపు రికార్డును పరిశీలించిరి. సింలా కార్యక్రమము.

రాజప్రతినిధి ఈనెల 20వ తేదీని రాజకీయగౌరవములతో సింలానగరమును ప్రకీర్ణించి నొకతనమునుండిన మనకు బోధకులు సర్వసేనాని సంఘసభ్యులు, కాన్యనిర్వాహకులు మున్నగు ఉద్యోగులు శ్రీవారికి స్వాగత మొనరుచును. వైసి జులను గౌరవార్థ మంగరత్తుక భటులుగ నిలిపెదగు.

విశాఖకట్టణ మండల సభలు. పడనొకడకు విశాఖకట్టణ మండల రాజకీయ సభ పార్వతీపురములో, కుడుపారాబా బంగళాయందల్లి, సభాశుంది రమున 21వతారీఖున ఉత్తయము 8 గంటలకు సమావేశమై, 22 23వ తారీఖులను గూడ జరుగును. ఆనరవిలు సి. వి. ఎస్. నరసింహారాజు. డి. ఏ. వి. ఎల్. గారు సభాధ్యక్షత వహించురు. తొమ్మిదవ విశాఖకట్టణ మండల సంఘ సర్పంచరణ సభ ఆ మందిరమునకే 24వతేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు మహామహాపాధ్యాయ తాతా సుబ్బారావు కాన్పులుగారి యాజమాన్యముక్రింద జరుగును. ఆరవ విశాఖమండల పారిశ్రామికసభ 28వతేదీ సాయంత్రము 4 గంటల కాయందిరమునకే పి. టి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారి యాజమాన్యముక్రింద జరుగును.

ఆంధ్ర విద్యార్థి మహాసభ. సర్కారుల విద్యార్థి సంఘము 7 సంవత్సరములనుండి కలదు గాన ప్రభుత్వంధ్రవిద్యార్థి సంఘ మిసంఘముతో కలసిపోయినది. గత మహాసభ 1918 సంవత్సరమున కాకినాడలో జరిగినది. ఈసంవత్సర మిసభ కాకినాడలో మెయినెలలో రెండవవారమున జరుగును. బరహంపురం కళాశాల ప్రెసిడెంటుగా రధ్యతులుగను బళ్లారి కళాశాల ప్రెసిడెంటుగో టిలింగమా గా రాహ్మీన సంఘాధ్యక్షులుగను నియోజించబడిరి. ప్రామాణ్యము ఇంటర్మీడియేటు డి. ఏ. తరగతుల విద్యార్థులు ఇద్దరేసివంతుల ప్రతినిధులును ఆంధ్రవిద్యార్థులకు పంకగోరడము. చెన్నపురిలోని ఆంధ్రవిద్యార్థులును బాతీయసంఘములును ప్రతినిధులును పులుకు గౌరవడిరి. ప్రేక్షకులుగ విద్యార్థులు రావచ్చును. వారి కందరికిని వినాసభాజన సదుపాయము లేర్పరుపబడును. నాడుకాగ్ధము కొద్దిగా సామ్యు పుచ్చుకొనబడును. ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి (స్వకీయ విలేఖగ పంపిర తంతిపార్త).

DIRECT IMPORTERS.

అనేక వి. వి. కంపెనీలవారు హెచ్చు ధరలకు ప్రకటించుచున్న యీ దిగువ వివరించిన కేసుగడియారములు మిక్కిలి తక్కువ ధరలకు విక్రయింపబడును.

1 సిస్టం రాస్కో-పు	రూ. 1.14-0
2 బెన్జిలీనరు	2.4-0
3 డిబ్. గన్ టైమ్	2.8-0
4 రైల్వే రెగ్యులేటరు	2-10-0
5 మనిక్లెట్టు చిన్నగడియారం	
తోటతో సహా	4-8-0
6 డిబ్. కెంపిడి	6-0-0

అడ్రెస్:- గౌతా అండు కో
6, రథన్ బజారులోడ్డు, మద్రాసు

సహకార సంఘములు

సర్దార్ బలవంతసింగ్

[వీ] తమ వ్యవసాయమును సహకారసంఘములందలి లాభములవలన కలుగు ఆదాయములను సక్రమముగా దెలియ జేసి యున్నారు. వీరు సంయుక్తరాష్ట్రములలో పరపతి సంఘములను ఇన్స్పెక్టరుగానున్నందున తమ యనుభవమునుబట్టి దెలిపిన సంగతులు సహకారసంఘాభి మామలకందలికిని ఉపయోగకరములుగా నుండగలవు.]

సహకార సంఘములయొక్కయు సహకార నిధులయొక్కయు నుపయోగము లిప్పుడందలికిని దెలిసినయే మున్నవి. విస్తరణజాహను జర్మనీదేశములలో నిట్టి సహకారసంఘములనేకములను స్థాపించుట చేత నేయ చ్చటి కృత సాయ పారిశ్రామికవృత్తుల జనులు విశేషసంపదల సొంతచున్నారు. పరపతి సంఘమున జేసినవానికి అప్పులు చతుకగను సులభముగను దొరకి వానిస్థితులు సరములు. ఇంతియే కాక అతడు చందానిచ్చు చున్నందువలన వానికి సంపత్తి ధనము చేర్చుడగలడు. గ్రామీణులయందు సహకారనిధిసంఘములను స్థాపించుటకంటె లెదుల కార్థికవిషయల విశేషములు సహకార కార్యాలయములలో నున్నందున సహకారసంఘములకు స్థాపించి వానిని రిజిస్టరు చేయించగలగి విమోచనయోగము నుండదు. సంఘములలో జేసినవారి కందరికిని ఉపయోక్తమునట్లు సహకారసంఘ నియమములను గ్రహముగా వాటింపవలెను. సహకారసంఘములు స్వర్ణ రేఖలంటిని గావు. లాంకగనే బంగారునియు. ఈ సంఘముల జేసినవారందఱును సహకార నియమములయందు నమ్మకము గలిగి వారి నలంబించిననే వారికిని స్వర్ణ రేఖకంటె నెక్కువ యుపకారము జేయగలవు.

ఈ సంఘముల నియమముల నన్నిటిని వారుగా నవలంబించిరియెడల, సంఘము అవయోగకరములు గాక నుపయోగద్రవకరములగును. వీనిలోనకు రావలసిన పరపతిసంఘములసామ్యము వాయదాలవారమున తప్పక చెల్లించవలెను. వాటియల సక్రమముగా చెల్లించిరియెడల సంఘములు నిరుపయోగములు కుదకు సాంఘిక సంపత్తియలను గూడ అవి కుడివిజేయగలవు. పరపతిసంఘముల పరిమితులకు నా యుపజేత మిదే. సంఘములలో వాయదాల ప్రకారము సామ్యము చెల్లించు విషయమున సక్రమముండగూడదు. ఈ యక్రమము వలన సంఘముల మొదలంటిగూలును.

వాయదాల చెల్లించువిషయమున స్వల్పముగా క్రమముండియెడల సంఘముల కట్టి నష్టములు గలుగజాలదని కొందఱు యిట్టి ప్రాయము నొంది యున్నారు. అక్రమముగా వాయదాల నతిక్రమించి సామ్యము గొంచె మాలస్యముగా చెల్లించుటయని వారి యిట్టి ప్రాయము. ఈ యక్రమమువలన కట్టి వెలిగిపోవుననియు, సంఘములకు లాభము గలుగుననియు వారనుకొందురు. అక్రమముగా వాయదాలకు ముందరికను చెల్లించవలసిన వాటియందు నితి. అక్రమముగా చెల్లించుట యనగా సంఘమునకు నమ్మకదోహముచేయుట నిధిలో నుబంధముగల సంఘములందరిట్టిని తప్పుకొనవలయును గూర్చుగలదు.

పరపతిసంఘమునగా సక్రమముగా నేర్పరుపబడినది. వడ్డీకి సామ్యమును సంఘముని యర్థము. వాసుగా విచారింపినయెడల గ్రామీణులలో వడ్డీకి అప్పిచ్చు సామకారము పరపతిసంఘమున కంటె యో కృత్యాసహకరములగును. వడ్డీకి అప్పిచ్చు సామకార సామ్యమునకు వడ్డీకి అప్పిచ్చుయందును. పరపతిసంఘములలో వడ్డీ సాధారణముగా లెక్కయెందును, కాని సామకారము ఎంతవడ్డీకైనను తృప్తికొండెను. పరపతిసంఘములవలన వచ్చినలాభములయందు సంఘమునందలివారు సంతోషించును. కాని సామకారు లెలాగునను గా నే పొట్టలలో నీ కొనును. పరపతి సంఘము సాంఘికముల యాదాయములను కృత్రిమముగా నుంచుదును. సామకారులు తమ లాభమునే తమకాయమునకు నితరుల లాభములను కొంచెమైనను త్యజింపరు.

అప్పుడున్నవాడు సక్రమముగా అప్పిచ్చుకన్న యెడల రెండవారి సామకారము కన్పియ్యును. అధికమైనవడ్డీ కట్టినవెనుకగాని వాటిగూర్చి భారత్ నామా మరల వ్రాయించునట్లు కరణంకొరకును కాని ఒక్కడ మిక్కిలి యెక్కువ ప్రాప్తి యున్నది యుండు. సంఘములలోని వాడనేకవార్యములు వాటిలను వాయదాల పరిశ్రమ సహకారములలో చెల్లించిరియెడల, సహకారనిధి యొనను వానికి మఱు అప్పిచ్చుట తగదు. అతడు సంఘము

నుండి యొక అప్పు కొరకదని తెలిసికొని మఱు సామకారులతో ప్రాప్తిపూర్ణము చేసికొనును. నిధివారికి అప్పు తీర్చుటకు కనయంద్రుడు అతడు వచ్చివాడని సామకారులతో తెలిసికొని కన్పియ్యుట కింకరించగలడు. కాక వానికి ఎగతాళి చేర్చుట తిట్లు మ నలుగురియెదుట నవమానము చేయుచుండును. అట్టిసాంఘికవికృతము అప్పు కొరకదు. వానిస్థితి ఇట్టిదని చెప్పవలయు.

వాయదాల ప్రకారము వాటితీర్చువానికి వడ్డీవెలుగుటయే కాక, ఇంటియందును అధికవడ్డీయ నుండును. ఈ అధికవడ్డీయనువలన అప్పింకును దీనికొనవలసిన అగత్యమేర్పడుచుండును. ఇట్లు అప్పు లెక్కువయే వానిని వివక్షముద్రమున శీఘ్రముగాముందును. పరపతినిధియను ధనవ్యవహారము. ఈవ్యవహారముక్రమముగా సామకారులకాలము, నిధియొక్కస్థితి కట్టి కట్టయను గలుగదు. వ్యవహారములు ముగిసిపోవడ నిధియను గ్రహముగా నుండును. పరపతి సంఘమునందు అప్పుకు క్రమ పరిశ్రమ తీర్చువాడు తన్ను దాను వాడు చేసికొనుటయే కాక సంఘమును గూడ పాడుచేయును. అట్టివాడు పరపతి సంఘమునకు శత్రువుంటి వాడు. ఆ సంఘమునందలి వారందఱు కట్టి వానిని బాటదొలవలెను.

వాయదాలకు ముందు నుండి చెల్లించబడకున్న వాటిలను వాటివాడు ఇక చెల్లించవలసి నమ్మవలెను. వాటిలన్నియును, వారికింకను సంఘమున అప్పుతీయవలసియే యున్నది. వాటిలను నిజర యుంచుట యెక్కువకని కుదు. ఈ క్రింది వాడుకు సూక్తిములు నుట్టు కెల్లప్పుడును సహకార సాంఘికల జ్ఞప్తియందుండవలెను.

1. అగత్యమైన వ్యయములకొరకే అప్పిచ్చువలెను.
2. జేసికొను అప్పుతీయబడినదో, ఆ అప్పుసామ్యము దానికొరకే నిధియొగింతవలెను.
3. మిత వ్యయము నలవరచు కొనవలెను. అనాయది, మాత్రము నిజర చేయగలిగినను వానిని తప్పుకొనింపవలెను.
4. ఉప్పు ద్రవ్యముతో అప్పున దీప్తి చేయు చుండవలెను.

పారిశ్రామిక పద్ధతులు

ఇండియా రబ్బరు.

రబ్బరు ఉపయోగములనేకములు. కర్ర, లోహములు మున్నగువానికి బదులుగా రబ్బరును వాడవచ్చును. మరి ఎన్నియో వస్తువులకు బదులుగా, దీనిని వాడవచ్చును గాని రబ్బరు ఖరీదైన పద్ధతులకుటవలన విశేషము వాడుకలోకి రావచ్చును. తోళ్లప బదులుగా రబ్బరు వాడవచ్చును. రబ్బరుతో చాచలు, అల్లరములు, తిన్నవానికాక, కచ్చేసారీల్లో పరుచుట ఉపయోగించుటలు పెద్దవికూడ తయారుచేయవచ్చును. దీనిని వెంటుక్రిందకుడ చేసి కొనవచ్చును. ఇటుకలవలె రబ్బరును పోసి చుట్టాచేసికొనవచ్చును. రబ్బరు ఇంటికి వేసినయెడల నిశ్చయముకొని మందదు; నీరుతీరికి తడి కాదు; పురుగుపటను. రాగి, నీలము గొట్టములను బదులుగా ఒక మోస్తగుగట్టి రబ్బరును ఉపయోగించి, నీరుమున్నగు ద్రవ పదార్థముల నొకచోటకుండి మరియొక చోటికి ప్రవహింపజేయవచ్చును. గోల్లులపలలో సామయోగించు కర్రలను, క్రి కట్టు క ర్రి లు ను; చేత పలు కట్టు కర్రలను, మున్నగు వానిని రబ్బరుతో చేయవచ్చును. రబ్బరుకంటె మై నము మున్నగు పదార్థములు ప్రయోగముక మైపురకట్టుకు బదులుగా రబ్బరుగడ్డలను వాడుకొనవచ్చును. బాడ్లవక్రిములు మున్నగు వానికి రబ్బరువేసినయెడల దృఢీభవించును. బడబడచు నీ తిరిగే యంత్రములకు రబ్బరువేసినయెడల చూపుకారు జేయడ నుపయోగ రబ్బరు బంకంటి పదార్థము, మహానగరములలో విశాలమైన వీధులందు బండ్లుమున్నగు వానినను పరిజలకు అపాయముకలగజేయడ ఇరువక్రిములను వడిచిపోవుటకు తిన్నచిన్న చుట్టా కట్టెదను. దానిని విద యంత్రులతో కుండ గడక, రబ్బరు అనుగ్రహమును. అనుగ్రహ సరములలో నీ యేర్పాటుపెట్టడో ఒకవర్ణము వాడుకమున. రబ్బరు రంధ్రములను పరిశీలించును. బండ్లు వైలుబండ్లు మున్నగువానిలో బ్రామిణిమలకు నీయెపు లేకుండ Steel springs ను ఉపయోగించును. వాటికి బదులుగా రబ్బరును ఉపయోగించు కొనవచ్చును. ఇండియా రబ్బరు కారికములు చేయట కును పనికి తచ్చును. మామూలుగా కాశీకల్లులలో పొగానే గిన్నెలను, తిన్నలను ఉపయోగించుచున్నారు. ఏటవ యేండ్లో, 20 యేండ్లలో ఆ గిన్నెలు, తిన్నలు రబ్బరుతో చేయు స్థితి వచ్చును.

కారికములు.

కారికములు కర్రల మున్నగు వాని గుఱునుండి చేయబడును. లోకములో ఎంత కర్ర గుఱు కారికములు ఖర్చుకరుచున్నది. ఆర్ స్ట్రెయిటునుగాని తెలియజేసి యున్నాడు. ఈ క్రింది లెక్కలను వై యంకము కృతము కాగలదు.

	మల్దాసు గుఱు	చేత గుఱు	కారికములు	అట్టలు
	టన్నులు	టన్నులు	టన్నులు	టన్నులు
తెలియను	81,500	1,000	182,950	5,550
జర్మనీ	571,281	879,520	1,850,720	187,082
ఇంగ్లండు	886,160	17,780
ఫ్రెన్చు	66,107	116,696	98,243	2,800
ఫ్రాన్సు	52,300	61,200	604,981	42,950
జపాను	12,000	15,000	98,000	5,250
ఇటలీ	6,500	50,250	281,620	4,050
కాదా	208,800	480,400	256,900	51,150
హాంకు	11,500	...	81,250	113,100
వార్స	276,030	327,050	124,100	500
ఆస్ట్రీయా				
హంగరీ	261,512	232,259	361,915	86,067
రష్యా	109,000	20,850	223,250	25,600
స్వీడను	586,070	230,760	285,200	5,410
స్వీట్జరుండు	18,900	17,050	45,750	15,020
స్పెయను	2,400	4,400	78,820	4,880

యునైటెడు				
స్త్రేట్సు	1,188,868	1,285,020	2,908,792	1,057,980
వికాపాలాని				
ఇకర				
దేశములు	10,100	8,740	48,540	740
ఆసియాలోని				
ఇకర				
దేశములు	41,000	...
అమెరికాలోని				
ఇకర				
దేశములు	5,400	2,000	62,800	580
ఆఫ్రికా	2,500	450
ఆస్ట్రేలియా	13,700	...
మొత్తము	8,848,168	8,581,675	7,856,591	1,576,289

సముద్రపుపాచి.

సముద్రపు పాచినుండి యెక్కువ పదార్థములు చేతబడినవి. వాని లోలో ముఖ్యమైనవి అలిజను అను పదార్థము. ఇది లివనపునలో కనిపెట్టబడినట్లు తెలియజేసిరి. నీటిమా కంచెనియే మెగిపోవుచున్నది. వీరిలో భౌగోళిక బాహ్యులక్షణములు చేయబడుట దీనిని వాడుచున్నారు. కారికము చేయవచ్చును దీనికలిపినయెడల ఆకారికము తగలజేడు. పురుగుకట్టుకు ఈపదార్థమునందు వాసులేదు.

బొమ్మచేయును.

బొమ్మచేయును ఎక్కువ ఆంధ్రులందఱు. పూర్వకాలములందు గ్రామీణులచుట్టుబొమ్మ చేయుచుపాతి శత్రుభయము లేకుండ ప్రజలు కాపాడుకొనుచుండిరి. బొమ్మచేయుచుపాతికయెడల ఆనతలనుండి ఇతలవచ్చు వస్తువులను విలువదను. బొమ్మచేయుచు దొంగలకెట్టరు కొలువలని సార్థకమును. దీనిని చిడకగొట్టి పంపి తిని బట్టపట్టి యెడల కట్టోలు (ఒక విధముగా నూనె) తయారుచును. ఆస్ట్రేలియాలోని క్విన్సలాండు జిల్లాలో పదివేల యెకరముల భూమి యందు బొమ్మచేయుచుపాతి. ఇక్కడ పాతిక దానినుండి రోజుకు 1000 గాలముల చురుకు రావచ్చునట్లు.

కస్తూరి

విషబద్ధములకు, కలరాకు, సంధికి, వాతంతోగములను వాడవలయును, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టిక కస్తూరి యుపయోగమైన మంత్రని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారమున కన్న విలువచుకునేరదు, నవరస సమయము లందుపొరకుట చుస్తరము మాడిపోయిందలి కస్తూరియందలిక పదార్థము శేఖియును తర్చబడవు. ఇంతవరకు మాతాపునండి కొనిన వారలకిదియును తెలిసియున్నది. కొననివా కొకసారి పరీక్షించినను. తెలియగలను. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని పూజపొరు కులు 1-2 రూ 20-30 ఆమ్మకొంజనం డిపో 6, తలుపుకట్టిపెట్టి, వదరాను.

విషయములను గూర్చి.

జాబులు	2
భారతీయ విద్యార్థులు	3
భాష విద్యార్థిభావ సాధనము?	4
సాంకేతిక పదార్థములు	5
ప్రజాసామ్యము	
చీనా రాజ్యాంగ విప్లవము	6
దేశభాషలా?	7
విద్యావ్యవస్థాపనము	
విశేష: తీర్మానములు	8
శ్రమజీవితము	9
సమాచారసంఘములు	10
ఇంగ్లీషు తంత్రము	11-21

ఆంధ్రపత్రిక

1910 వ సం. ఏప్రిల్ నెల 14-వ తేది

శుక్రవారము.

చీనా రాజ్యాంగ విప్లవము.

అధికారలోభము లోకమున దనర్థపరంపర లకు గారణమగుచున్నది. గుటుంబ కలహములకు మిత్రభేదమునకు సంఘ విప్లవమునకు రాజ్య కల్లోలమునకు అధికారలోభము మూలము. అధికారపిశాచ సూషించుచున్న ధర్మ స్వరూపము వికారితమై నాశమైతి. లోకకల్యాణమునకు గారణమైన ప్రేమ మామ మగును. సేవ సంకుచిత మగును. ధర్మము పోషించును. ప్రేమకు సేవకు ధర్మమునకు నిలబడుటయైన మానవ సంస్థలు క్రోధమునకు నార్జ్యస్యమునకు విప్లవమునకు సాధనము లగును. పరహిత భావము పోయి స్వార్థపరత్వము స్థిరమగును. అధికార లోభిగంబులను చవి జూచిన మనుజు అధికార లోభిభావమును జనకంటకులైన విధము సకల దేశ చరిత్రములందును ప్రతిబింబితము. అధికారము సాక్ష్యిగణితోభింతి వైసపుట త్యాగమును రక్షోగణావృతం వైసపుట లాభమును తమోగుణవిశిష్టం వైసపుట వినాశమును గోరుచుండును. మహా పురుషు లధికార పదస్థు లయ్యును లోభిభావ హతులుగాను. శ్రీరామచంద్రుడు అశోకుడు వాసింగ్గుడు మొదలగు మహావియులు మహాపదస్థులయ్యును చూపిన త్యాగము నుదాహరణము. సామాన్యు లధికారకరవస్తులై లోభిభావము లగుచును. రావణుడు చంద్రగుప్తుడు నెపోలియను మొదలగు ప్రసిద్ధపురుషులలోభము నుదాహరణము. ప్రస్తుతము చీనా సామ్రాజ్యమున కధికార పదమునందున్న యుఆఫ్ సి కాంబి చరిత్రమునందును నధికారలోభము వర్ణనము.

చీనా దేశమునందు 1911-వ సంవత్సరము నందు విప్లవమేర్పడినది. నిరంకుశాధికారాభిమానులైన మంచూవంశజులు చిరకాలము సామ్రాజ్యము నధికార లోభగ్రస్తులై పాలించిరి. రాజ్యాధికార మంతయును రాజమాతచేతియందుండెను. రుస్యా జపాను యుద్ధానంతరము ప్రజానభోధ మేర్పడినది. సామ్రాజ్యమునందు కలవర ముదయించినది. రాజ్యాంగములు సంస్కరింపబడు నని రాజ్యాధికారు లభయహస్తము నొసంగిరి. సూతన రా

జ్యాంగ నిర్మాణము 1917-వ సంవత్సరమునందు స్థాపితము గావలయు నని రాజ్యాధిపాతలచే శాసించబడినది. ఆశాసనమున కనుగుణముగ నొకశిష్టసభ స్థాపింపబడినది. కాని శిష్టుల సభ మనశాసనసభల వలె రాజ్యాధికారుల సభా రూపమును ధరించినది. ప్రజాప్రాతినిధ్యము వెనుకబడినది. ప్రజా బలమునకు వరచి చక్రవర్తి 1912 నందు రాజ్యాధికారమునకు తిలోదకముల నిచ్చెను. దేశమునందు పరివర్తన మేర్పడినది. దక్షిణ భాగములందు నిశ్చల దేశభక్తుడైన సోయాటు సేనుని ప్రాబల్యము మెచ్చుగ నుండెను. ఉత్తర భాగములందు మోయిలమారియైన యుఆఫ్ సి కాంబి ప్రాబల్య మధికముగ నుండెను. యుఆఫ్ సి కాంబి మొదటను రాజ్యాధికారులకు ముఖ్య మంత్రి. విప్లవానంతరము విప్లవకారులకు ఉత్తర భాగమునందు నాయకుడు. సోయాటు సేనుని పక్షమునకు యుఆఫ్ సి కాంబి పక్షమునకు సంరంభ మేర్పడెను. సంరంభమునందు యుఆఫ్ సి కాంబికి విజయము గలిగినది. సోయాటు సేనునకు వరదేశవాసము సంప్రాప్త మైనది. ప్రజాసత్తాకపరిపాలనము స్థాపితమైనది. యుఆఫ్ సి కాంబి రాజ్యాధికారిగ నియోగింపబడెను. ప్రజాకరిపాలనమును స్థాపించుటకు ప్రతిజ్ఞను జేసెను. స్థానబలమువలన మితి చెడుట లోకమునందు సామాన్యము. అధికారదశయందు సమ్మోహదేశము జనులకు సహజము. రాజ్యాధికారమును గోరిన యుఆఫ్ సి కాంబి వ్యక్తికిని రాజ్యాధికారమును బడసి యనుభవించుచున్న యుఆఫ్ సి కాంబి వ్యక్తికిని గల భేదము విశేషము. రాజ్యాధికారమునందు స్థిరపడిన యుఆఫ్ సి కాంబి ప్రజాప్రాతినిధ్యమును మరచెను. రాజ్యాంగ నిర్మాణమును వెనుకకు బెట్టెను. అధికారాభిమానుల సహాయమున చీనా సామ్రాజ్యమును 1912 నుండి నేటి వరకును నేలుచున్నాడు. ఆశకు హద్దులేదు. లోభమునకు మేరలేదు. తత్కాలమునకు నిరంకుశాధికార మనుభవించుచున్న యుఆఫ్ సి కాంబి సుస్థిరముగ తన యందును తన వంశమునందును రాజ్యాధికారము స్థాపింప నమోపెను. స్వకీయ ప్రతిభను ప్రతిపాదించుటకై నిలుపబెట్ట దలచిన రాజత్వము ప్రజాభీష్ట మని ప్రకటించెను. రాష్ట్రపాలకులు ముక్తివర్గము రాజత్వ ప్రతిష్ఠాపనము నామోదించి రని లోకమునకు తెలియజేసెను. ప్రాతినిధ్యము లేని ప్రజాభిప్రాయమును యుఆఫ్ సి కాంబి జ్యోతిషమువలన గ్రహించి యుండును. మంత్రివర్గమున కీ నూర్పు సరిపడ దనుటకు మంత్రుల రాజీనామా నిదర్శనము. చీనా హితమును గోరిన విదేశ రాజ్యములు రాజత్వ స్థాపన ముద్ర ప్రమని తెలిపినవి. కాని గతించిన దేశంబునందు యుఆఫ్ సి కాంబి రాజ్యాభిషిక్తుడగుట కేర్పాటులను జేసెను. అంతర్గత మైన విప్లవభావము తిరిగి బహిర్గతమైనది. నిరంకుశమునందు యుఆఫ్ సి కాంబి పక్షమునకు పరాజయము గలుగుచున్నది. దక్షిణ రాష్ట్రములందు యుఆఫ్ సి కాంబి సైన్యము లోడి పోయినవి. ఇప్పుడు యుఆఫ్ సి కాంబికి చిత్తశుద్ధి గలిగినది. రాజత్వసంస్థాపనము దేశమున కరిష్ట దాయక మనియును తాను చక్రవర్తిగ నుండుట

కంగీకరించ ననియును నిజీవల ప్రకటించినటులు తెలియుచున్నది. యుఆఫ్ సి కాంబి చరిత్రమె చీనాదేశ భక్తులకు ఆయనయందెంత సమ్మోకముండునదియును చెప్పక చెప్పుచున్నది. అధికారమును స్వార్థారాధనమునకై వినియోగించిన దేశ భక్తుల గతియె యుఆఫ్ సి కాంబికిని పట్టుటనిక్కువము. రాజ్యాధికారము యుఆఫ్ సి కాంబి చేతనుండి పోయిన గాని చీనాదేశము బాగుపడ దని చీనా ప్రజలు నిశ్చితాభిప్రాయమును గలిగి యున్నారు. జనబాహుళ్యమును ప్రాచీన నాగరకతయుగల చీనా దేశమునందుదయించిన ప్రజానభోధము ప్రజావికాసమున కే విధమున ననుకూలపడ నున్నది యును భరత ఖండమునందలి స్వపరిపాలన సమస్య వలెనే నిర్ణయించుట యలవి గాకున్నది.

దేశభాషలా?

నిన్నటిదినమున ఈ సగరమునందలి ఆంధ్రులు సభా భావనమున సంఘ సంస్కార సభవారి పక్షముగా నొక సమావేశము జరిగెను. ఓ. కందస్వామి శెట్టి గారు దేశభాషలు విద్యాభోధనకాధారములు కావలయునా, లేదా, యను సమస్యను వివరించువారైరి. నేటిదిన మీ సమస్య దేశమంతటిది కలంచినై చుచున్నది. కావున విచార్యమని వారు చర్చకు దగినట్లున్నారు. కాని వారి తరువాత నుపన్యసించిన ప్రముఖుల వ్యాసములను బదివివహరికిని, పినివహరికిని, నిజముగా దేశభాషలను గురించి వ్యతిరేకాభిప్రాయులగు వారు బహుస్వల్ప సఖ్యాకులుగ నున్నారనుట స్పష్టము కాకపోదు. ఒక్క కందస్వామి శెట్టిగారు మాత్రమే నిన్నటిదినము సర్వమును అంగభాషయే ప్రథమాధారముగా జరుగవలయు నని చెప్పినవారు. తక్కుంగలవా రందరును దేశభాష భివృద్ధికి రాక మనకు సుభటు కలుగజాల దనియు, దేశభాషలకు తావిచ్చితీరవలయు ననియు వాదించిరి. ప్రొఫెసరు లక్ష్మీనరసు నాయుడు గారు చారిత్రకముగా వివరించిన వివరణము చిత్రాకర్షకము. వారు చేసిన శాస్త్రోచర్చయు ప్రసంసనీయము. ఇంకను, ఏలూర్ కందస్వామి శెట్టిగారును, వారి తెగకు చేరు మరి కొందరు హైందవులును, భాషకును విజ్ఞానమునకును గల పరస్పర సంబంధమును గ్రహించలేక యున్నారు. ఆంగ్లభాష భోధనభాషగా లేకపోయేనేని లోకమంతయు సంధికారముగ నని జడియుచున్నాడు; ఆంగ్లభాషయు అన్ని భాషలపల వెరిగినదేనా? లేకున్న నాక నిమిషముండి సంపూర్ణస్థితిగో నూడిపడినదియో? ఆంగ్లభాషా చరిత్రమును చదివియును గూడ ప్రజల వికాసముచే ప్రజల పరిణామముచే వారి మాతృభాష యెంత త్వరగా నెంత పూర్ణముగా వైరళ్యమునందు నదియు గ్రహింపజాలని విద్యావంతులై నెట్టి విద్యావంతులుగ పరింపపలయునో మే మెరుంగము. లక్ష్మీనరసు నాయుడుగారు ఔరంగజేబు అడ్డమురాకున్న, అక్బరు ఔదార్యమే ప్రజలయిన్న, దేశభాషలు నాడే యభివృద్ధియై యుండు ననిన మాట యసత్యము కాదు. అంతమూర మేల? ఆంగ్లభాషను మెనడున నించు నీ దక్షిణ రాజధానిని. ఆభాష కింత ప్రాముఖ్య మీ మిని ఉత్తర పశ్చిమ రాజధానులలో పోల్చి చూడుడు. బంగాళీ మహారాష్ట్రములు, తుదకు గుజరాతి, మన దక్షిణ భాషలకంటె నెంత యెక్కువగా నభివృద్ధియైననో తిలకింపుడు. బంగాళీల కంటెను మహారాష్ట్రీల కంటెను మనము వికాసవంతులమా? ఒక్కరనడే లేకు, ఒక్క

గోకలే లేడు, ఒక దత్తులేను, ఒక్క రామమోహనుడు లేడే, మన రాజధాని గర్వపడుతుకు. కుశంకలకేనా మన వికాసము. కుశంకలకు ప్రత్యుత్తరము లీయ నవసరము లేదు. కాని ఆంగ్ల భాషామోహముకొందరు దాక్షిణాత్యులకు విమవరాఃదయిభను పుట్టియుండుటచే కంద సామిసెటిగారి కొన్ని ముఖ్యాభ్యంతరములకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచున్నాము. దేశమునకే భాష కావలయునట! దేశభాష లేక భాష కాజాలనట! కావున నాంగ్లము ముఖ్యము! ఏకభాష యనగా వీరి కర్థియునట్లు కానరాదు. ఇన్నాకును కద గ్రామములో రామసామి మాటలాడుభాష, సింధు తీరమున పేరుసింగు మాటలాడుభాషగా నుండ నవసరము లేదు. వీరిచువుచున్న పాత్రు మగు భాషయొకటి రాకపోవచ్చును. వేలయేండ్లొగ్గము తఱువుచేసినను నట్టి ఏకభాష కాజాలదు. మరియొక భాష యన నేమి. వ్యవహారమునకు వ్యవహారము నడుపుజలలు ఒకభాష నుపయోగించవలసి యుండును. అట్టి వ్యవహారభాషను ఉగ్గులో నూరిపొయ నవసరము లేదు. ఐ. సి. ఎస్ గారు వారిపేరు నుండి దిగగానే వారు దేశభాషను వ్యవహారము నకు నేర్పుచున్నారు. వారి నేర్పు పరిపాలనా వ్యవహారమునకు చాలు నని మనప్రభుత్వమువారి మతము. సామాన్యముగా వారు నేర్పునది నున్న యని యొప్పుకొనినను ఆవరిస్థితిగోనే కొందరు చక్కగ దేశభాషలు మాటలాడునా రగుచు న్నారు. ఇట్టి నున్న నేర్పుగాక నిర్బంధ ద్వితీయ భాషగా చిన్నతనము నుండి విద్యార్థులకు బోధించుచో నాంగ్ల భాషాజ్ఞానము వ్యవహారమున కేల కొరవడునో మా కర్థ మగుచులేదు. ఇక ఉత్తమవిజ్ఞానసంపాదన కాభాష కావలయు నందు రా ఎందరాగ్లులు ఫ్రెంచి జర్మను భాషలలోని విజ్ఞానమును నేర్పుచుండ లేదు. వారి కెప్పుడా భాషల లలవడుచున్నవి కందసామి శెట్టిగారు కను గొందురా? బోధన కా భాషలను ఆంగ్లవిద్యాలయములలో నుపయోగించుట లేదే. అవి నిర్బంధ ద్వితీయభాష లైనను గావే. చిన్నతనము నుండి చదువబడుట కాని మే. గోకవృత్తమే యెరుంగక చచ్చుకు దిగుట ఏటిసారస్వము? కంద సామి శెట్టి గా రాంగ్లము ద్వితీయ భాష యై నచో దానికి సంస్కృతపుగతి వట్టు ననిరి. ఏమి చిత్రము! సంస్కృత మెప్పుట నిర్బంధముగా ద్వితీయ భాషయో? సంస్కృతము జీవభాషయే నా? రాజభాషగా నున్నదా? లేకున్న వ్యవహారమున కెవ్వరైనను జాసనము ప్రకారము సంస్కృతమును విధి చియున్నారా? ఇంగ్లీషును రెండవ భాష చేసినయెడల ఇంగ్లీషునకు సంస్కృతముగతి వట్టునట గాని దేశభాషల కాగతి వట్టుదట! ఏమి ఈయదృశ్యవాదము.

ఒక శాస్త్రానితి. ఇనస్పెక్టరులు.

గంజాను విశాఖపట్టణములలో ఒక ప్రజ యశకులున్నారు. గంజాను, విశాఖపట్టణములలో 22, 21, 292. విశాఖపట్టణము, మన్నెములో గూడ, జనసంఖ్య 31, 89, 821. గంజానునందు ఒకప్పుడు 10, 91, 058 రున్నాడు. అసగరమ రమి యర్థభాగము. విశాఖపట్టణములో 5, 4, 898 రున్నాడు. మండల జనసంఖ్యలో పీఠరమారమి అరవినంతకున్నాడు మొత్తముగ గంజాను విశాఖపట్టణముల రెంటున 54 లక్షల జరిజులలో 16 లక్షలు ఒకప్పుడు విద్యాబుద్ధులలో ఒకప్పుడు వెనుకబడినవారి. కావున వారు నమ్మకముగానుండు భాగములలోగూడ వారికి నవప్రతి దొరకుట గాని పలుకుండి యుండుట గాని అరుదు. అందుచేత వారి నభివృద్ధిపరచుటలో కడతేయుటకు వారికై ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటులు చేయవలసి యున్నాడు. అందులోను పారి

కుభ్య శాఖలో పనిచేయువారికి ప్రజు భాష చక్కగా తెలిసే జనుల యాచార వ్యవహారము గూడ నుండవలసి యవసరమున్నది. అప్పుడుగాని పారికుభ్యబోధ ప్రజల మానసమునకెక్కడు. అందుకు నీశాఖలోనైనను స్థానిక ప్రజలకు ప్రాముఖ్యమిచ్చుట యవసరము. వారికి కొంతకల్పన సామర్థ్యముగలవారైనను, తక్కువ వికాసముగలవారైనను, నష్టములేదు. ఈవంగతి నంగీకరించి ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక యేర్పాటులుచేయ నంగీకరించియుండుట సంకల్పితకరము. గంజాను విశాఖపట్టణము జిల్లాబోర్డులవారు స్థానిక జైత్రాధికారి ఇంజనీరు ఆధికారులను సంప్రదించుకొని, ఒకప్రార్థన రీ ఇన్స్పెక్టరు తరీఖుకు స్థానికముగానే ఏర్పాటులు చేయవలసివదలియు, అప్పుడు రాము శ్యామిటి ఇన్స్పెక్టరు తరీఖుకు అన్వతలరి ఏర్పరచిన మెట్రిక్యులేషను పరీక్ష యున్న గు నిర్బంధములను తగ్గించియు, ప్రభుత్వమువారు తెలియకరచి యున్నారు.

హిందుస్తానీ భాష

మనస్థానిక ప్రభుత్వమువారు దేశభాషలయెడల మరల నాదరణమునూప వారంభించినా రనుటకు మహమ్మదీయ విద్యార్థులు గొప్పసంఖ్యలుగల కర్నూలుయొక్కను పట్టణపాలక సంఘము యాజమాన్యములొని మధ్యపాతకాలలకు హిందూస్తానీ ఉపాభాషమున కు ప్రత్యేకము గాగొంటులియుదొర కొనుండుట యొకనిదర్శనముగా నున్నది. మహమ్మదీయులు తక్కువగానుండినవోట వారిండ్లలో హిందుస్తానీ మాట్లాడి కొనినను వ్యవహారమునకు దేశభాషనే యెల్లువెడలినతోడనే యుపయోగించుచున్నారు. కావునవారికి దేశభాష బాగుగా పట్టు పడుట మార్త్ర మే కాక రెండవ తల్లి భాష యై పోవుచున్నది వారి కేవలము ఆభాష నములుకూడ చుట్టుముట్టునందు దేశసాధనల ననుసరించు చా యుట కప్పట్టుచున్నది. కాని మహమ్మదీయులు బహుసంఖ్యాకులుండువోట వారికి వ్యవహారముగనుండు దేశభాష రాకపోదుకాని వ్యవహారము కొంతవరకు తమలో తమకే చెల్లి పోవును కావున దేశభాష రెండవతల్లి భాషయగుటలేదు. ఇట్టి సందర్భములలో హిందుస్తానీ భాషకుతగిన ఏర్పాటులు చేయుట వ్యాపకము. ఇది మన రాజధానిలో నెన్నియో చోట్ల జనగణలసిన పనిలేదు. మొత్తముగ వారు విద్యాలయముల కవసరమని శిటి పుకటన లెొపుచున్నది. ఈమాత్రపు టవసరముల దీర్చవలసివడదయే వ్యాపకముగై అణ్ణరహిమాను గారు పూనా యుపవ్యాసమున కొరిరి. ఆకొరిక యొకరీతిగా తీరి యుండుటకు సంకసించుచున్నారు.

స్థానిక నార్తలు

కాలమాన స్థితి:—నిన్నటికన చుధికోష్ఠము 91.7 డిగ్రీలు. అధమోష్ఠము 75.9 డిగ్రీలు.

దీప్తములు వెలిగించు కాలము:—ఏప్రిల్ 14, 15 లేదీలను సాయంకాలము 6-50 గంటలకు దీప్తములు వెలిగించుదురు.

ప్రయాణములు:—ఇన్న సాయంకాలము మాజీకు రాజుగారు మాజీకుకును భద్రాచలము రాజుగారు ఏలూరునకు బయలు వెడలిరి.

దొరతనమువారి ముఖ్య కార్యదర్శి:—ఇదివరలో దొరతనమువారి ముఖ్య కార్యదర్శిగా నుండిన ఎలేను బటరఫర్ సి. ఎస్. ఐ. గారు ఒక సంవత్సరము నెలపువై సతి యుక్తులై యింగ్లాండునకు పోవుచున్నారు.

జగన్నాథ భక్తసభ:—16 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు ఎగ్జుకునందలి పీఠస్వామిపీఠే పీఠిలోని 4/4 మందిరమున శ్రీమతి ఘోషాపాటి నరసయ్యగారు వర్ణలాల్యణము మాదికథాకాలక్షేపము చేసెదరు.

చేతివనుల నేర్పు బాలికాపాఠశాల, చింతా ద్రిపేట:—కిందటి కలివారమునాడు వైపాతకాలవారి సాంకేతిక బహుమానములు కంచివెట్టుబడివి. బహుమాను, అర్పితేజిగార్లు మొదలగు గొప్పగొప్ప యద్యోగుల నేక మంది విచ్చేసిరి.

పిల్లలను దొంగిలించుట:—అన్నయ్య లేక కన్నయ్య యను నతడు మొట్ట ముబ్బయ్య, నరసింహయ్య అను 10, 11 ఏండ్ల పొయముగల బట్టివాళ్ల నెత్తుకొనిపోయి వారివద్దనుండి రూ. 150ల విలువగల నరకుల దొంగిలించెను. కేసు వాయ దాలో నున్నది.

తెలుగు చిత్రవిలేఖరుడు:—ఇదివరలో మేము ప్రికటింతునటుల జీవరత్నముగా వికృతేఖరులను గర్వించు గారు నిన్నటికనమున క్రైస్తవ యువజనులొకరును బాచి వా రాసభ్యులను మిలల విస్మితులైరి. ఈసంవత్సరమున ఎల్. జీవరత్నముగాను ఆంధ్రులను, గుంటూరు పురవాసులను అని తెలియజేయుటకు మే మొకము సంతసించుచున్నాము.

దుర్మార్గుడగు పాతనెరస్తుడు:—శివత్తునలో నిశించుచుండిన పొగ సారధి అను పాతనెరస్తుడు 4౪ లేదీని మదరాసునకొచ్చి, పరకువాడమునకు వెల్లాపిధిగొన్న తు ప్పుస్వామిపీఠే గారిగృహమున జొరబడి ౪౫౫ 11 గంటల నుడుమున ఒక కిటికీలోనుండి నుంచుకొనిన పడియున్న దు ప్పుటిరి లాగుచుండగా గృహముజుమారు పడిచూచి వారిని పట్టుకొని పోలీసువారి కప్పజెప్పెను. పాక్షి విచారణ చేసిన పిమ్మట దోమగోపణముచేసి వ్యాపారాధికారి గారు 19౪ లేదీని వారికి తగినశిక్షను విధించెద మనిరి.

అమెరికా

తలసదేశ నాకయందలి గొందరను బట్టుట.

అమెరికావారిశిఖ కాంగ్రేసుల ప్రత్యుత్తరము.

వాషింగుటను ఏప్రిల్ 13:—చైనా అనునాకనుండి జర్మనీయులు, ఆస్ట్రీయులు, తురుష్కులు 88 వరు పెంగ్ హా వద్ద పట్టుకొనబడిరి. ఈవిషయమున అమెరికావారు వ్రాసిన లేఖను ఎడ్వర్డు గ్రేగో ప్రత్యుత్తరమందిరి. 4వ దొంగతన యుగ ఆయుధసామగ్రియందు వ్యాపారముచేయును ఆంగ్లదేశ మునై పట్టుబిట్టుచుండిరి. విజయమునకై జర్మనీయులకు లంబింపని సురాతములు లేవు. సంయుక్తరాష్ట్రములయందు జర్మనీయుల ఆకార్యముల అమెరికావారి కిగియే యున్నాడు. కాన వై నాకలోనివారి బట్టుట అన్యాయము అమెరికములు వాడింపబోరిన తలంచుచున్నామని గ్రేగో ప్రత్యుత్తరమందిరి.

ప్రీమర్లను టార్పెడో చేయుట.

జర్మనీయుల లేఖ.

న్యూయార్కు, ఏప్రిల్ 12:—ఇంగ్లీషుమకు, మాన్ చెప్తురు ఇంజనీయుకు, ఈగిలు పోయియు చెప్పిడే నాకల టార్పెడోలో గొట్టుట జర్మనీయులొప్పుకొను టార్పెడో లో గొట్టుట యుద్ధనూత్రములకు వ్యాపారముగాదని గుజువు చేయ యత్నంధిరి. సరస్వ చెంతనుండు ఒక పొగయోషకు జర్మనీ జలాంతర్గామి ముంచెను గానిసనెత్తుకొను ముంపలేదు ముంబడిన ఈనాకలాయాకు పట్టుకునుండ అంతర్గామిక కెప్తాను పొగెను. అదటము సనెత్తుకొను బోలియుండ లేకుగాన సనెత్తుకొక ముంకునికి తగులగొని ముంగియుండ నలెను. ముంకునికితగిలి ముంగియుటకు ప్రమాదముగ ఆ దిన ముననె జర్మనులొకలు లేయందుండి 25 ముంకులకు భృస మొందించినవి.

మిగిలిన నాలుగు నాకలకుగూర్చియు అవి సంజ్ఞల లెక్క చేయకపోవుటచే ముంపబడినవరి జర్మనీయులు సమాధానము చెప్పిరి. నాకలలోని వానిబలందకు పడనలలో నెక్కు వరకు నేచియండి అంతరమున అంతర్గామిక కెప్తాను లాయా నాకల ముందిరి. ఈమున్నగు సంకేతముల జర్మనీవారి మెరికనులకు వ్రాసిన లేఖయందు కలవు.

లేఖానిమర్శనము.

లూజిపేరియా ఉపద్రవానంతరమున జర్మనీయులు టార్పెడోచేసిన నాకలసమాచార మంతయు అమెరికావారు గూర్చుచున్నాడు. గూర్చిన యసంతరమున జర్మనీవారి కొక లేఖను వ్రాయుతుకు. అటువైని ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల X ట్టివెట్టుదురని వాషింగుటకు ఉద్యోగు లకుచున్నాడు.

రమ్యావారి ప్రకటనము.

లండను-ఏప్రిల్ 13:—వెల్టాగ్రిగినివిలేఖ మార్చిం గుప్పొట్టు ప్రతికేటులవారి నెను. జర్మను యుద్ధనాకల రీగాజల సంధిలోనికి రాజాలవు. జర్మనులు నాకాయుద్ధమున చేయ నెంచిననాడు వెల్టాగ్రిగినునరక్షించు స్థానములనే కలకడ దలంచి యుండురు.

హంజాబు బందిపోటు.

దేరాగాజిఖాస జిల్లాలో వైరా అను గ్రామమున మరొక యొక బందిపోటు జరిగినది. 5 గురు దొంగలు రాత్రి 8 గంటల పాటు రాజా రాజు బంటును అను వాని ఇంట బంధించిరి. దొంగలతో పోరాడెను కొంత సేపు పోరాడి, ఓకొక బందిపోటు బడిది పారిపోయెను. దొంగలతో భార్య మున్నగువారి గాఢపరచి కొంత యాస్తి నెత్తుకొని పోయిరి. దొంగలను తఱచుకొని సేవరదను టాగ్గా అను మహమ్మదీయు దొకడు చేరి యుండిన సాహకారులను మునుము కలదు. బందిపోటులతో రాను పట్టించినచో మున్నగువారు దర్బారులో నొప్పుకొని, న్యాయదీక్ష సాగించినవారైనను బందిపోటులను సంబంధించి యుండిన తెలియ జేసెను. కృపానిని పోలీసు వారు వెంటనే అరెస్టు చేసిరి. జరిగిన యాదృశ్యములను జరుగు తెలియజేసెను. దొంగలు గొంపోయిన ఆస్తిని పోలీసువారికి గనుపరచెను. 500 రూపాయలు మార్గము కానవచ్చుట లేదు. ముద్దయలు విచారణలో నున్నారు.

నూజవీడు ప్రస్తుతము

దేవభాద బాయంటు మేజిస్ట్రేటుకోర్టు

(మా ప్రత్యేక విలేఖననీడనుండి)

దేవభాద ఏప్రిల్ 12:— నూజవీడు ప్రస్తుతములో నిన్ను, నేడు భార్యదైత్యుల కృష్ణారావుగారి క్రానుపరీక్ష జరిగినది. ముద్దయలకి, పాములపై పోటులు తయారజేసిన ఇంజనీయరుగారికి, జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను ప్లానులపై పోటులు దాఖలుచేసిరి. బిల్లింగు మున్నగువానికి ముద్దయల వశముచేసినామొదల బ్యాంకులోనుండుటకై బ్యాంకువారికిని ముద్దయలకిని జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను దాఖలుచేయబడినవి. బిల్లింగులకుగాను మున్నగు కార్మికులపైయుండుటకై కొందరితో కంట్రాక్టు ఏర్పరచుకొని వారిచేత ముద్దయల వ్రాయించుకొనిన భారతనామాను రక్షింపను దాఖలు చేసిరి. మొత్తముమీద నేటివరకు దాదాపు 350 కాగితములు దాఖలు చేయబడినవి. ఆయా కాగితములమీద సంతకములను మాత్రమే ముద్దయల నిరూపించెను. రేపు బహుళ: సాక్షి క్రానుపరీక్ష జరుగును.

జనననార, నారవస్తువుల ఎగుమతి

జనననారచే చేయబడినవస్తువులు క్రిందకొర్రుగారి సేవల కత్తవరము. వీటిని కర్మపులకు తెరబడ చేయవలయును. గాన ఇంగ్లాండువారి ఇండియా మున్నగు దేశములనుండి తటస్థ దేశములలోనికి దిగుమతియగు నీవస్తువులపరీక్షింప నొక విధాన మేర్పరచ విదేశకార్యాలయమునా రాలోచన సలుపుచుండిరి. అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రముల (పాండుమిచి ద్వీపములు మిన వాగా) విషయమైన ఏర్పాటులన్నియు పూర్తియైనవి. ఇండియా నుండి ఈదేశముకు జరపవారపనుమతి నిరోధింప బడినదని ఈనెల 13-వ తేదీ ఉత్తరపు చేయబడినది. నార నో చేయబడిన వస్తువులను అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల కెగుమతి చేయుట 1915 సంవత్సరము నెవ్రెంబరు నెలలోనే నిరోధింపబడినది. ఇంతట నుండి నారను గాని నారవస్తువులగాని వైదేశముకు పంపుటయందు విదేశకార్యాలయమువారి వరకులకు లోబడవలయును. నేటివట్టల మరలసంఘమువారి అధ్యక్షులకు గాని ఆసంఘమువారిచే నామోదించబడిన బ్యాంకింగు సవరణల బంధవలయును. పంపబడు గురుకులను అమెరికాలో నుడుకొనువానిని ప్రసంఘము వారామోదించినయెడ సరకులబంధ లైసెన్సు ఇయ్యవలసినదనియు లేనియెడ మాంపలసినదనియు కస్తము కలక్టరులకు ఆజ్ఞ చేయబడినది. ఈ మాత్రన ఏర్పాటులను అమెరికాకు వానతో చేయబడిన వస్తువుల బంధుటకు సంబంధించి ప్రస్తుతములలోనున్న నిబంధనలను రద్దుకానేరవు. క్రొత్త ఏర్పాటులను కర్తవ్యము ఇచ్చుచు కలదు. అట్టి ఇచ్చుచు లేకుండ చేయుటగాను 27-4-16 తేదీలోపున వారాసరియ కొనిన ఆగ్రిమెంటుసంబంధమున వెనుకటి ఎగుమతి నిబంధనముల మార్పులు జరిగించినవారైన ఏర్పాటులు వదలవలసినదనిగాద. కలక్టరులకు ఉత్తరపు చేయబడినది. తక్కిన దేశముల విషయమై (పాండుమిచి ద్వీపములను) అగత్యమును ఏర్పాటులు చేయుచువరకు ప్రస్తుత రీతిని ఎగుమతి జరుగ నియ్యబడును. అని వార్తాస్థానమువారు ప్రకటించిరి.

పునర్జన్మము రాజుగారు:— రాజుగారు సతీయములై కొలంబోనుండి ఆస్ట్రేలియాకు పోవుచున్నారు. వారిదివాసు బి. ఆర్. జుర్రెయిరాజుగారు రాజదండకుల కొలంబోలోనుండి వంశము చేయుటకై ఉత్తరమునకు వెళ్లిరి.

ఆంగ్లో ఇండియను సైనికులు.

ఎన్నాకు మోలిమేను హాల్లో ఆంగ్లో ఇండియను సైనికుల విషయమై వివిధాంశముల చర్చించుట కొంతకాలము గావించబడినది. 24 వ తేదీని ఇంకొకసభ నేర్పరచ నిశ్చయంపబడినది. బ్రిటిషు సైన్యములో జేరబోవు ఆంగ్లో ఇండియనుల నీకింది విషయములలో పరీక్షించవలయును:—

- (1) ఒక వలెంటియరు అధికారివద్దనుండి కాని, ఆంగ్లో ఇండియను ఎంతెరుకాఖలో నుండి కాని ఆంగ్లో ఇండియను సంఘమునుండి కాని రికమండేషను పత్రమును తీసికొనిరావలయును.
 2. అట్టి వారిని బ్రిటిషు సైనికులలో చేర్చుకొని యుద్ధాంతరము సాధ్యమగునంత త్వరలో వారివారి దేశముల కంపిషేయరును.
 3. యుద్ధము జరుగునంతకాలమును వారు అధికారుల క్రిందకెప్పుడు వెళ్లవలయునని యాజ్ఞాపించిన నా తక్షణమే యవ్వోటికి బోవలయును.
 4. వయసు 18 వత్సరములకు పైకి గెరిల్లవత్సరములకు లోపునను ఉండవలయును.
 5. రెయల్వేలో గాని, దొరతనమువారిలో గాని ఉద్యోగముగానున్న వారు వై యధికారుల యంగీకారమును బడయవలయును.
 6. వివాహము జేసికొనినవారు గాని, పిల్లలుగలిగి భార్యలు గలిగిన వారు గాని ఇందు చేర్చుకొనబడరు. ప్రత్యేక విషయములలో మాత్రము చేర్చుకొనబడుదురు.
- వైయమున జేరి యుద్ధముజేయుటను నేర్పరచిన వారు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో నెవ్వోటికి పాద్యున్నను పోయి తీరవలయును.

బాడ్మింటన్ టూర్నమెంటు:— గతసంవత్సరం క్రింద జేరవంద స్వాములవారి జ్ఞాపకార్థమై తెనాలి తాలూకా కంపన వరములో స్థాపించబడిన వెండిగిన్నె టూర్నమెంటును టూర్నమెంటు మే నెలలో జరుపబడును. ఈ టూర్నమెంటుకు ధరభాగముల పంపుటయు ఆయాటిము మెంబర్లతోను ధరభాగములను 2.0.0 రెండురూపాయలతోను మే నెల 16 తారీఖులో గా కమిటీవారికి చేరుపట్టుపంపవలెను. గతసంవత్సరముల తెనాలి తాలూకావారే కాక రేపల్లెరాష్ట్ర తాలూకా వారు కూడ దరభాగముల పంపుకొనవచ్చును. దరభాగముల పంపిన టీములకు మే 8 వ తారీఖులో గా డ్రా (Draw) పంపబడును. "Trades Union rules" ను అనుసరించి టూర్నమెంటు జరుపబడును. ఈ గిన్నె (Cup) స్వభావము రోలింగు ప్రక్రియ వారును టూర్నమెంటు బంతులను తెచ్చుకొనవలెను. టూర్నమెంటుకు సంబంధించిన యితరసంగతులను చట్టములకు కమిటీవారికి జూపి తెలిసికొనవచ్చును. ఏ తాలూకావారు ఆ తాలూకా టీములో చేరి రావలెనుగాని మరియొక టీముకు రావూడదు. వరుసగా రి సంవత్సరములు గెలిచినవారు తరువాతి ఏటములోను ఆడబూడదు.

ప్రత్యేక పురపాలక సంఘ సమావేశము:— గుంటూరులో సబ్బు అసిస్టెంటు గానున్న కాంతారావుగారి ప్రాన్యపును తప్పించి యితర సాక్షియునైన నేరుకొంతకాల ముంచవలయునని పురపాలక సంఘమువారు సర్దును జరగలుగారికి వ్రాయవలయునని ప్రత్యేకపథ గావించి వై తీర్మానము సామోదించిరి. బి. వేంకటస్వామినాయుడు డి. ఎమ్. ఎస్. బి. గారిపేరికచ్చ గింపకపోయినను వధకు కొంచెములస్వము గానైన వచ్చిరి.

బొంబాయి పురపాలక సంఘము:— 18వ తేదీని మధ్యాహ్నము బొంబాయి పురపాలక సంఘమువారు సమావేశమైరి. అపుడు కేడెలు గారొసర్పిన సేవసాగ్రించుచు నొకతీర్మానము చేయబడినది. ఈ తీర్మానమును సర్ పాలచంద్ర కృష్ణగారు ప్రతిపాదించిరి. దానిని సర్ ఇర్విన్ గారు రహితులగాను బలపరచిరి. తీర్మానము - బి. ఆర్. కేడెలు సి. వి. ఇ. బి. సి. ఎస్. గారు బొంబాయి కార్పొరేషను మ్యునిసిపలు కమిషనరు గానుండి గత ఆరు సంవత్సరముల నుండియు పురాభివృద్ధికి, ఆరోగ్యభివృద్ధికి అనుకరించుపనుల సజ్జముచేసి సంఘమున కెంతయోయు సభివృద్ధి గావించినాడు. ఈ తీర్మాన పత్రము నొకదాని కేడెలు గారికి సంఘమువారు కందన పూర్వకముగా పంపవలయును. మొన్నటి సాయంత్రముల బొంబాయి మునిసిపలు స్థాపితసంఘము బారాక సభకు గావించి సభకు కేడెలు గారు హాజరైనది. కేడెలు గారు మ్యునిసిపలు కమిషనరు గాను సంఘమునకు జేసిన పనిపనుల వారి సాధియ్యమును, పట్టుపలయు, గొప్పతనమును వెల్లడియగుచున్నదని యొక తీర్మానమును స్థాపితసంఘమువారి సర్పిరి.

జలాలాద్దీన్ రాములు.

లండను ఏప్రిల్ 13:— జలాలాద్దీన్ రాముల హత్యకు తగ్గుమనున్నది. ఇపుడు హత్యగా నున్నది. మార్చిలోకంటే ఏప్రిల్లోనే హత్యగా మునుగుంటు లేలవచ్చును మార్చిలో 60000 టన్నుల నాకలు మునిగినవని నాకాదళవలేఖరి ప్రెస్సు పత్రికకు వచ్చినది.

కెయిజరుగారి దగ్గరబంధువునికి గాయములగుంటు.

లండను ఏప్రిల్ 13:— కెయిజరుగారి దగ్గరబంధువునికి గాయములగుంటు. ఒక జరముల వారు దయ్యోనరి జ్యూరికు విలేఖరి కోరిరాడి పేనుపత్రికకు వచ్చినది.

పాలెంబాంగు నాక.

అమెస్టరుడం ఏప్రిల్ 12:— పాలెంబాంగు నాకకు 2 టూరెడ్లతో తగిలినది. ఆంగ్లముద్దనాకయే ఈరెండిటిని వదలుట ఆసంభవము. మొదటిదానిని ఆంగ్లనాకమీదకు రెండవదానిని పాలెంబాంగునాకమీదకు జలాలాద్దీన్ రాముల వదలియుండును. ఆంగ్లముద్దనాక చాలమూరమునున్నదని నాకాసంఘములవారు తెలిపిరి.

ఇటలీ రంగము

లండను ఏప్రిల్ 13:— యుద్ధవిలేఖరి రేచీ హాస్టు కిటుల తెలిపెను. ఇస్టోరంగమున ఇటలీవారు 380-430 మిల్లీమీటరుల కొత్తరంగులను గాల్చి కత్తుస్థానములను నాకనము నేయుచున్నారు.

నల్ల సముద్రమున జలాలాద్దీన్ రాములు.

లండను ఏప్రిల్ 12:— దాన్యమునది కాఖలొనికి కిల్లా యొద్ద జలాలాద్దీన్ రాముల వారకుడుటకు రమ్యవారు నల్ల సముద్రములోనే ఆ జలాలాద్దీన్ రాముల రాకుండు నట్టికవిధమును చుందుగనులను వెల్లిరి.

టూబాబట్లోను హత్య:— యుద్ధము ముద్రాయ నా జూలముపై ఈనెల 18 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కడబదనెలల కొరకును కరీముకొరకును నాదభులు జరవలెనని. ఎర్రగుడ్డ మూటయొకటి కనబడినది. కొకరాయి కొన్ని పాములు ఒక కటారియుండిన. తలకుండిన లేపు వానిని తాళేట్లు తినియుండును. 5 గురు యువకులను పట్టుకొని, మరియొకరికి గూడ సంబంధము కలదని తలచుచున్నాడు. ముద్దయాలలో నొకడు కలకత్తాలో నొకగొప్ప కాటకాలు యజమానికొడుకు.

తొందరగా మోటారుబండిని దోలుట:—

రాజాటాకు గారి మోటారుబండిని వసువు మచ్చుడుకాదిర్ అరీ అనువరకు క్రిందటి నెల 20 యన తేదీని చేర్చెట్లు గారి మోటారు బై స్క్రిలువైకి టాకరు గారు బండిని నడపెను. చేర్చెట్లు గారికి దెబ్బలు తగిలినవి. బండికి చాలా నష్టము జరిగినది. పిల్లెగారు వానికి రూ 80 ల జరిమానా విధించి ఇంక మూడు మాసములవరకు మోటారుబండిని నడపవలదని ఆజ్ఞాపించిరి.

ప్రీని చెయకట్టుట:— మధురాంతకము నుండి కొల

ది దిగుమల క్రిందట మురిఅమ్మలు అను యవలి చెన్నపురికి వచ్చెను. గత సోమవారమునా దామెన విలునితో గలసి మెరినాలో తిరుగుచు, కొంతదూరమున వానిని విడదీసెట్టి నేయవీరు వంతెన క్రిందనున్న కొలాయిడబబోయెను. అచ్చట నామె యొంటికి నుండుట జూచి మేదమునేనుతో గలసి మరియొకరు తురకలామెను చెయకట్టిరి. ముగ్గురు చెయకట్టిన పిదప నాల్గవ కార్త్య మొనర్చుచుండగా నామె యంతయుగా దావోటికిరచ్చెను. అప్పుడు కేసుచేసెను. పోలీసువారికి ఇంకను బలమైన ఆధారము దొరకుట కొంత 28 వ తేదీవరకు వారిని ఖయదుగానుంచవలసినదని సి. బి. ఎస్. పిల్లెగారు నెలపిచ్చిరి.

జీర్ణరసాయనము:— ఈమూత్రలను సేవించుట వలన అన్నము పచనముగును. జీర్ణకోశము బాగు పడి రసస్రావము క్రమముగ గలుగుచు మలబద్ధము మూనును. దినమూత్రల శుద్ధి 1-3 నెల 1-4-0.

అమృతాంజనము డిప్రీ, మదరాసు.

విరోధా మహా సంగ్రామము

గాలిపోలీస్ వదలుట—జనరలు మన్రోగారి లేఖ

నౌకలను ముంచుట—జర్మనులు అమెరికావారికి వ్యాసిన లేఖ

బాగ్దాదుపట్టణమును ముట్టడికి సిద్ధపరుచుట

నోట్లను భరావతుడల్పియులను శత్రుజేతలకులకు పంపరాదనుట.

ఇంగ్లాండు

వివాహితుల ప్రతినిధులు.

లండను ఏప్రిల్ 18:—వివాహితుల సంఘమును పేరిట బరగు సంఘ ప్రతినిధులకు ఆస్పిక్రెట్యు గారు దర్శక మిచ్చి నపుడు దొరతనమువారు తమ వాగ్దానమును నెరవేర్చ లేదనుట యన్యతమని దృఢముగ వక్కాణించిరి. వివాహితులు ప్రభుభక్తి గలిగియున్నారని నాకు తెలియును. కాని యా సంఘ మిట్టియుద్ధమునకు పురస్కరించుకొనుట విచారకరము. వివాహితుల విషయమున కక్షణార్థముగ నాలోచించుటకు దొర తనమువారు నిశ్చయించిరి. వీరికి దొరతనము వారెందర యుద్ధము చేయునలసియుండుననియు తనవార నిశ్చయింపబడును.

ఆగ్రాఖాను గారు.

లండను ఏప్రిల్ 18:—ఆగ్రాఖాను గారికి వారి జీవిత కాలమునందు యందును వారు నచ్చు నప్పుడు గాని వెదలి పోవుచున్న గాని 11 ఫిరంగుల కాల్పులు బొంబాయి రాజధానిలోని సంస్థానాధిపతులతో సమానులగు గౌరవమును వారికి చూపుటకు శ్రీ బాబ్జి చక్రవర్తిగారు త్రవ్వ వొనగిరి.

విమానదళ సంఘము.

లండను ఏప్రిల్ 12:—బర్మింగ్హమ్ నుండి బుకనస్ సింపులు మాంటేగు ప్రభువు గారిట్లనిరి. సంఘమువారికి పునర్నిర్మాణము గావించునధికారము లేకపోవుటవలన నేనును దెబ్బ పరిభువును రాజీనామాం నిచ్చితిమి. నైమానిక సమస్యల విషయమున నైనికోర్కీగీయులును నాకాదళ యావోగీయులును భిన్నాభిప్రాయములగు నున్నారు. విమానదళసభ నొక దానిని ప్రత్యేకము స్థాపించుటకై సలహా నుపపాదించిరి. ఈయద్దము చాలవరకు విమానపోరాటములవలన నిశ్చయింపబడునని నానుభిప్రాయము. విమానదళము జాతీయములకమే గాక రాష్ట్రీయపరముగను నుండవలెను.

గెల్లెట పోలీస్ పడచుట

మన్రోగారి లేఖ.

లండను ఏప్రిల్ 11:—జనరలు సర్ చార్లెసునున్రోగారి లేఖను బ్రకటింపిరి. తాకుండుగల్గిపోలీస్ విడుదలనుగూర్చియు బాల్కనులందు 10వ పట్టణము గావించిన కార్యములను గూర్చియు వ్యాసించిరి. నేనుగల్గిపోలీస్ జేతనపట్టికి మిత్రముడవలె వశమున నున్న ప్రజేతమున కాంతయు సాంగ్రామిక బలము లేదు. రాకపోకలమార్గములను సురక్షితములుగాక నాతావరణ స్థితిగతులకు లోబడియుండెను. తురుష్కులు కొద్దిపాటి నైస్యముతో మనలను నిరోధింపగలిగిరి. మెగపాటేమియు విగుప్తములందు మనవై బడగలిగిరి.

వేగులవాని నుండియుట.

లండను ఏప్రిల్ 12 — మార్చిలో నైనిక స్వామి స్థానము వారివలన విచారించబడిన వేగులవాని నొకనిని నిన్నటి దినమున ఉరిదీసిరని దొరతనమువారు ప్రకటింపిరి.

వెర్దెను ముద్దము.

పారిసు, ఏప్రిల్ 18:—గత రాత్రి వెర్దెనుముద్ద కాంతముగ నుండెను. నిన్న సాయంకాలము 804వ గుట్టయొద్ద జర్మనులుగల్గినద యల్పించిరి గాని కందకములనండి లేచుటకై నను వారి కలవి గాకపోయినది. మెలనకోయొద్ద గూడ జర్మనులు భరావతు వారి గుండ్లచే నిజవరింపబడిరి.

ముంచబడిన నౌకలు.

లండను ఏప్రిల్ 18:—కొలంబియా అను హాండు నౌక ఆంగ్లముద్దరియన ముంచబడినది.

రష్యావారి నౌక యొకటి ముంచబడినది 9 గురు కా పాడబడినది. కొందరికి గాయములు తగిలినవి.

స్త్రీల యుత్సవము

లండను ఏప్రిల్ 12:—స్వాతంత్ర్యవాదియు బ్రహ్మచర్య చావనందు సభ గావించిరి. ప్రత్యేకమానవుని స్వాతంత్ర్య నిరోధమును ఖండించును నీసభను గావించిరి. ఇచ్చుది కాంతిస్థాపనార్థమున దలంచుచున్నారు. ఉపస్థాపకులమీద బాడిపాట్లనుల వైచిరి. కడపటసభవైని నొమ్మిగ బడిరి. రక్షకభటులు ఉపస్థాపకులను గాపాడిరి. ప్రజలగుంపు వాతీయగితమును వాడిరి.

ఆర్థిక శాసనము

లండను ఏప్రిల్ 18:—5-4-16 వ తేదీకి పూర్వముచేయు బడిన ఆర్థికవైట్టలమీద చున్న పూర్తిగా తీసివేయుటకు వెర్దె ఆర్థికవైట్టలమీద సగముకు తగించుటకు దొరతనము వారంగీకరించిరి.

శత్రుదేశములకు పంపకూడని సరకులు

లండను ఏప్రిల్ 18:—బంగారమును వెండిని నోట్లను భరావతులనుగూడ శత్రుజేతలకులకు పంపబడగూడని సరకులలో ఆంగ్లదేశకొరతనమువారు చేప్పిరి.

పరణము.

లండను ఏప్రిల్ 18 —రెచ్చ వార్షికుడే వినుగారు మృతిపొందిరి.

ప్రాన్ను

తీవ్రఫిరంగి ప్రయోగము.

లండను ఏప్రిల్ 18:—పారిసు—య్యూనుకకు పడ పట్ట వెం 804 గుట్టమీదను యెన్నెనుజల్లమీదను మార్గము మీదను శత్రువులు విడువకుండ తీవ్రముగ ఫిరంగుల ప్రయోగించిరి. మూర్తను నకు తూర్పు నందు ఫిరంగిప్రయోగము సామాన్యముగ జరిగెను. పగటిపూట కాల్పులముల పోరాటము జరుగలేదు. వెర్దెయంతో లాగిమార్కు పొంతము లందు మనము ఫిరంగుల బ్రయోగించితిమి. కోయిపొంతము లందు పార్శ్వలిప్పునకు పడచుటకును కందకములను ఫిరంగుల బ్రయోగించి ధ్వంసము చేసితిమి. ఆగ్నేయనందు ప్రతికారముగ నాముగు మందుగనులను క్రెల్చితిరు. వీలొక రెండుగోతుల దక్షిణనంచలను కరగోళముద్ద మొదల్చి వశపరచుకొంటిమి. అనిప్రకటింపిరి.

విరోధికందకములమీద బ్రిటిషువారు పడుట.

లండను ఏప్రిల్ 18:—రీచ్ బూక్సు నకును లానోక్ కును సమావేశముననున్న శత్రుకందకములమీద నిన్నటిరాత్రి ఓడి పడినందు జర్మనీయులను మాతముజేసితిమి. నిన్నటిరాత్రి పిల్కెం యిమ్రెనుబాటుకు పడచుట శత్రువులు మామ్మగు మనవైబడిరి. మొదటిసారి వారుకందకములలో బొచ్చిరిగాని వెంటనేవైదలగొట్టిరిమి. మిగత రెండుసారులు వారిని వెనుకకు గొట్టితిమి. వారిలో 25 గురు మృతులై పడియుండిరి. ముగ్గురిని ఖైదీలుగ బట్టితిమి. ఈ ప్రాంతమునందలి కందకముల మీదను నేటిదినమున మనము ఫిరంగుల బ్రయోగించితిమి. విల్పూటీ కీకాన్యమున ఫిరంగిబ్రయోగము విశేషముగ జరిగెను. సాచెజ్ కాల్సి కలోక్ సమావేశములందు ఫిరంగి బ్రయోగము సర్వసామాన్యముగ జరిగెను.

నెయింటు యిలైకి వెనుకను శత్రువులు తీవ్రముగ ఫిరంగులను బ్రయోగించిరి కానిముందున్న పరుసమీదను గోతి మీదను ఫిరంగులను బ్రయోగింప లేదనవచ్చును. గతవారము

నం దీపొంతములందు జరిగిన పోరాటమునందు కనడాగా సామానులను శత్రువులకు చాలవచ్చును కలిగినది నిశ్చయమైంది అని బ్రిటిషువారు ప్రకటింపిరి.

ఆఫ్రికా

తూర్పుఆఫ్రికా జాతివారల ప్రభుభక్తి

లండను ఏప్రిల్ 12:—తూర్పుఆఫ్రికా రక్షితస్థానముల గవర్నరు యిట్లు దెబ్బచున్నాడు.—మానె మొదలగు జాతివారలు యుద్ధముపొరంభమైంది లగాయితు తమంతా మే శత్రువులను గొట్టెలను యితరవివిధముల సామూలను ఆర్పించిరి. మానెజాతివారలు ప్రభుభక్తి గలిగియుండుటవలన సరిహద్దులందు పోరాటములు నిరాటంకముగ సాగెను.

జర్మనీ

జర్మనీయులకు చేపల సరఫరా.

లండను, ఏప్రిల్ 12:—టయియ్య క్రికెట్ కు కోవెక్ హాగ్ విలేఖను దిట్లు దెబ్బచున్నాడు. జర్మనీయులకు చేపలను గొనిపోవుచున్న కొన్ని నావ్వేవారి యెడలను నావ్వే తీరమున బ్రిటిషువారి యుద్ధపుటోడలు పట్టుకొనెను. తాము దెబ్బచుకొనకు దీసికొనిపోవుచున్న చేపలు జర్మనీయులకు తేరకు వాగ్దాన మొనర్చిననే కాని దెబ్బాక్కునకు చేపలను గొంపోవుటలేదని నావ్వేవర్తకు లనుచున్నాడు.

జర్మనీయులై నికలు బిచ్చమెత్తుట

లండను ఏప్రిల్ 12:—యుద్ధమునం దంగవిహీనులైన జర్మనీయులైనెబ్బలు బిచ్చమెత్తుకొని జీవించుచున్నారని వాటికి దినమున కొకపిల్లిగుంతుకు వచ్చుపించు పత్రికాధికారులను బట్టి చాలవచ్చుది అని నెంట్రీల్ న్యూసుకత్రికకు తెలియుచున్నది.

టర్కీ

కుట్టెలు అమరా దండయాత్ర.

లండను ఏప్రిల్ 10:—కాన్కాపార్లర్ గారు నవస్య సింపులు నిట్లనిరి. కుట్టెలు అమరాదండయాత్రవ్యర్థముగావు. అయ్యది రణయుద్ధములో ప్రతిస్తమైవచ్చినా నోటి. సకాలమున బాగ్దాదుమీద పడకుంకించుటవలన విగుప్తపడయాత్ర నిలిచిపోయెను.

బాగ్దాదు ముట్టడికి సిద్ధముగనుండుట.

లండను ఏప్రిల్ 11—నెంట్రీల్ న్యూసు ఆంధ్రరాంబిలే ఖకు దిట్లు దెబ్బచున్నాడు. బాగ్దాదును ముట్టడికి సిద్ధము చేయుచున్నారనియు అందులకై పట్టణవాసులు ఖాళీచేయవలసిగదని యాజ్ఞాపించి ననియు బార్బిచ్ కుండి తెలియుచున్నది.

ఫిల్లీ

యుద్ధ తంత్రీవార్త.

సింలా ఏప్రిల్ 18:—నిన్నటిదినమున ఇండియా నుండి త్రి రాజప్రతినిధి కిట్లు తంలివార్తనంపెను:—

ఈనెల 10వతేదీన ఫ్రెంచివారు మార్గోమువై ముట్టడిజరిపిరి. తూర్పుభాగమునమాత్రము వీర ముట్టడింపలేదు. ఇచ్చటి కందకములలో కొంత భాగమును శత్రువులలోమిమ్మకొనిరి. ఇదకొండక తేదీని ఫిరంగులు తీవ్రముగ కాల్పులవీసని గాని పరాతిముద్దము జరుగలేదు. అధికమును ఫిరంగివశసన్నానాముల నొనర్చుకొని జర్మనీయులు దోమాంటు వాక్కుల నకును నుండు ఫ్రెంచికందకములవై ముట్టడిపడి కొంతభాగము నాక్రమించుకొనిరి గాని ప్రతిబిట్టెలను నొనర్చి ఫ్రెంచివారు వారి నాధ్యలము నుండి విదలింపిరి. నెంటు ఈలోయకి తూర్పు ననుండు ముందుగ నుల ప్రజేతమున యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఒకసారి తామును మరియొకసారి శత్రువులను విజయమునందు ముంటిని ఆంగ్లేయులు తెలియపరిచిరి. ప్రస్తుతము ఆంగ్లేయులు అవశేషము 3 ను జర్మనీయులవశమున 2 ను ముందుగా ప్రజేతము లున్నవి.

ల్యూయీయూ లంచపుకేసు.—మాన్సి లిక్కెటు ఆలెకి రెండు వేరములక్రింద రెండుసంవత్సరముల శిక్షయు, 450 రూపాయలు జరిమానాయును విధింపబడినది. ఇరువురకద్ద నీతడు లంచముల గ్రహించి అన్యాయముగ వర్ధించెను. పాల్కిను పెఫిగార్డు ముద్దాయి పక్షమున వాదించిరి. దొరతనమువారి పక్షమున పల్లెప ప్రాసీక్యూటరు కేసును నడిపించెను

THE GREAT WAR.

Bagdad Preparing for Siege.

TORPEDOING STEAMERS: GERMANY'S NOTE TO U. S. A.

Gallipoli Evacuation: General Monro's Despatch.

PAPER MONEY AND SECURITIES DECLARED ABSOLUTE CONTRABAND.

RECRUITING CRISIS: MEMBERS OF PARLIAMENT OPTIMISTIC.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

The Evacuations of Gallipoli. General Sir C. Munro's Despatch.

LAHORE, April 13.
LONDON, April 12th.—In a despatch which has been published, General Sir Charles Munro describes the evacuations of Gallipoli and the work of the 10th Division in the Balkans. On his arrival in Gallipoli he found the Allies holding a line possessing every military defect. The communications were insecure and dependent on weather. The Turks were obviously able to hold us with a small force, and take the offensive in Mesopotamia or Egypt or both. ("C. and M. Gazette.")

The Expedition to Kut. Not A Failure

LAHORE, April 13.
LONDON, April 12th.—(Delayed in transmission.) Canon Parfitt, in a lecture, said that the expedition to Kut-el-Amara had been no disaster, but a magnificent piece of strategy. The threatening of Baghdad at a vital moment had prevented the despatch of an expedition against Egypt. ("C. and M. Gazette.")

Baghdad Preparing for Siege.

LAHORE, April 13.
LONDON, April 12th.—The "Central News" Amsterdam correspondent mentions reports from Zurich that a considerable part of the Muslim population of Baghdad had been ordered to evacuate the city, which is being prepared for a siege. ("C. and M. Gazette.")

Suffragettes' Demonstration.

LAHORE, April 13.
LONDON, April 12th.—(Delayed in transmission)—A Trafalgar Square demonstration of Suffragettes yesterday against the interference with the liberty of individuals was regarded as a peace demonstration. The speakers were assailed with bags of ochre. Finally the plinth was stormed. The Police rescued the speakers. The crowd sang the National Anthem. ("C. and M. Gazette.")

Execution of a Spy.

LAHORE, April 13.
LONDON, April 12th.—It is officially announced that a spy court-martialled in March was executed yesterday. ("C. and M. Gazette.")

Deputation to Mr. Asquith. From Married Men.

LONDON, April 13.
Mr. Asquith, receiving a deputation of a self-styled married men's union, indignantly repudiated the suggestion that the Government had broken its pledges. He was convinced that the married men were perfectly loyal and deprecated the union's deplorable movement. The Government had decided to deal generously with married men. The amount of help they would receive from the State would be fixed later.

THE AIR COMMITTEE. Cause of the Resignations.

LONDON, April 13.
Lord Montagu, speaking at Birmingham, said that Lord Derby and he had resigned from the Air Committee because the Committee was powerless to effect real reform. He emphasised that there was lack of unity in the army and navy on air questions, and has submitted a scheme to the Cabinet for the establishment of a Board of Aviation. He was of opinion that war would be largely decided in the air. A great air service must be not only national but imperial.

The Aga Khan. Grant of Salute and Status.

LONDON, April 13.
The King-Emperor has sanctioned the grant to the Aga Khan of a salute of eleven guns and the rank and status of a Chief of the Bombay Presidency for life.

Reviewing His Highness's services in the war the "Times" says that he has earned the gratitude of the whole Empire for his enthusiastic and practical support of the Allies.

Tax on Matches Halved.

LONDON, April 13.
The House of Commons agreed to the amendments to the Finance Bill relieving from the tax matches made before April 5th and halving the tax on large boxes of matches.

Paper Money and Securities Declared Contraband.

LONDON, April 13.
Gold, silver, paper money, and securities are included in the latest list of absolute contraband.

M. P.'s Optimistic. Sir E. Carson's Motion.

LONDON, April 13.—The members of the House of Commons were last night more optimistic regarding the recruiting crisis, although Sir Edward Carson tabled a motion in favour of compulsion for all of military age. The consensus of opinion is that the Cabinet will not decide on general compulsion, believing that the House of Commons will not pass Sir Edward Carson's motion, if it is pressed to a division. It is expected that Government will introduce a Bill, extending the Military Service Act to all youths attaining the age of eighteen. This and the embodiment of attested married men will suffice to meet the military requirements for many months. Politicians speculate whether the audience which Mr. Bonar Law had of H. M. the King yesterday morning related to his position towards the Unionist War Committee, which would be awkward if many Unionists voted against Government. The cardinal fact of the situation is that at present the Unionist leaders are most desirous to keep the Coalition in being.

Non-Combatant Corps. Two Privates Court-Martialled.

LONDON, April 13.
A District Court-Martial has sentenced two privates in a noncombatant corps to two years imprisonment with hard labour for disobeying the word of command in a manner showing wilful defiance of authority. They persisted in their disobedience when cautioned.

The death of Mr. Richard Harding Davis is announced.

France.

Violent Continuous Bombardment. German Trenches Wrecked.

LONDON, April 13.
PARIS.—A communique says:—There was violent continuous bombardment west of the Meuse of Hill 304, Esnes district, and Monthomme, and moderate artillery activity east of the Meuse. There was no infantry action in the course of the day. Our artillery was active in the region of Langimarek in Belgium, and our destructive fire wrecked trenches west of Parvillers in the region of Roye. We exploded four counter-mines in Argonne and occupied the southern lips of two craters after a grenade action.

LONDON, April 13.
PARIS.—Last night was calm at Verdun. The communique says that a German attack prepared at dusk yesterday against Hill 304 was unable even to leave the enemy trenches. Our curtain of fire and the enfilading fire of the neighbouring batteries on the German columns assembled at Malancourt Wood appear to have rendered the operation abortive.

British Raid on Enemy Trenches. Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, April 13.
A British communique says:—Last night we made a successful small raid on the enemy's trenches near Richebourg and Lavonne, killing ten Germans. The enemy last night made three attacks in succession west of the Pilleux-Ypres road. The first attack gained a footing in the trenches, but the enemy was quickly driven out. Other attacks were repulsed, and twenty-five dead were left in front of our trenches and three prisoners taken. We bombarded enemy trenches in this area to-day. There was considerable artillery activity north-west of Wytchaete and some shelling about Souchez, Carency and Calonne.

Hostile Shelling at St. Eloi.
There was heavy hostile shelling behind St. Eloi, but little shelling on the front line and crater.

It is now established that the gallant fighting of the Canadians in this neighbourhood inflicted heavy loss on the enemy last week.

Russia.

A Sailing Vessel Sunk.

LONDON, April 13.
A Russian sailing vessel has been sunk. Nine persons were saved. Some are injured.

Italy.

Italian Front. Hydroplanes' Exploit.

ROME, April 13.
An official relates the remarkable exploit of four Italian hydroplanes. After bombardment of a point on the enemy coast in the Lower Adriatic and chasing sentries, they alighted in the sea and then landed. They set fire to a signal station, destroyed telegraphs, exploded a magazine, destroyed a pier, and then returned. The machines flew back to their base unmolested. An Italian airship bombed the station at Naeresina, and returned unscathed, in spite of a furious fire from anti-aircraft guns.

Africa.

East Africa. Loyalty of the Tribes.

LAHORE, April 13.
LONDON, April 12th.—The Governor of the East African Protectorate reports that the Masai and other tribes since the outbreak of the war have spontaneously offered a number of valuable gifts and cattle and sheep. The loyalty and willingness of the Masai have facilitated the operations near the border. ("C. and M. Gazette.")

Holland.

A Steamer Mined.

LONDON, April 13.
The Dutch steamer "Colombia" has been mined in the channel and has arrived at Gravesend.
The Swedish steamer "Murjek" has been sunk.

Germany.

Fish for Germany. Norwegian Traders.

LAHORE, April 13.
LONDON, April 12th.—The "Times" Copenhagen correspondent states that British warships having seized off the Norwegian coast steamers laden with fish for Germany, Norwegian traders refuse to carry fish to Denmark without a guarantee that it will not be sent to Germany. ("C. and M. Gazette.")

German Soldiers Begging in Streets.

LONDON, April 13.
LONDON, April 12th.—The "Central News" learns that German soldiers crippled in war are begging in the streets; their pensions of a shilling a day being wholly inadequate at the present prices. ("C. and M. Gazette.")

United States.

Torpedoing of Steamers. A German Note to America.

LONDON, April 13.
NEW YORK.—A German note to the United States admits the torpedoing of the steamers "Englishman," "Eagle Point," "Manchester Engineer" and "Berwindale" and tries to justify it under the rules of war. The Note further states that a German submarine torpedoed some steamship in the vicinity of the cross-channel boat "Sussex," but states that evidence indicates that the vessel was not the "Sussex." The Note says the Captain of the submarine made a drawing of the vessel torpedoed which does not resemble the "Sussex." Therefore Germany is of opinion that she was the victim of a mine. In corroboration the note declares that German naval forces destroyed twenty-six floating mines that day. Regarding four other ships mentioned, the note says they disregarded the signals to halt. The submarine commanders assured themselves that the crews were in safety in boats before sinking the steamers.

Washington Official Comment.

Officials in Washington, commenting on the note, say that compilations of evidence of submarine disasters since the "Lusitania" are being made for another note to Germany which will be the final word of the United States.

Seizures in Neutral Steamer. British Reply to American Note.

LONDON, April 13.
WASHINGTON.—Sir Edward Grey has sent a strong reply to the American representations regarding the removal of 38 Austrians and Germans and Turks from the steamer "China" near Shanghai. He justifies the seizure on the ground that they were engaged in clandestine trade in arms and plotting against Britain. Sir Edward Grey adds that there are no limits to Germany's illegal schemes to seek victory. He expresses the opinion that, in view of what happened in America, the United States will not be disposed to maintain that the seizure was not justifiable.

Submarine Victims. Amazing Situation.

LONDON, April 13.
The amazing situation which has arisen in the United States, as regards the relations between the United States and Germany, is emphasised by correspondents, who point out that, while President Wilson's Cabinet is most resentful of Germany's conduct, they hesitate to break off relations, because they know the country is opposed to war. It is certain that the East would support the Cabinet in such a step, but the attitude of the West is unknown. A dangerous number of westerners appear to have forgotten the European war. Their papers devote pages to the Mexican war, and an inch or so to the Verdun fighting.

LONDON, April 13.
The "Reichs Post's" war correspondent on Isonzo says that the Italians are using new guns of between 380 and 430 millimetres, which are seriously damaging the fortifications.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, April 13.

The following telegram dated yesterday has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:

The French report that on the evening of the 10th they launched an attack on Morthomme accompanied by curtain fire, except to the east, where the enemy gained a footing in a small portion of the trenches. During the 11th there was intense bombardment but no infantry action. After very violent artillery preparation the Germans, on the afternoon of the 11th, strongly attacked the trenches between Douaumont and Vaux, gaining a footing in the advanced portions of the lines, but were afterwards driven out by counter-attacks.

The British report that the grenade fighting in craters east of St. Eloi continues with varying fortunes. The British now hold three and the Germans two.

Jute Manufactures.

Measures to Prevent Them Reaching the Enemy.

SIMLA, April 13.

The following press communique has been issued:—With a view to minimising the possibility of the enemy obtaining jute manufactures which are essential for the transport of supplies His Majesty's Foreign Office have under consideration a scheme for controlling the imports of raw jute and jute manufactures from the British Possessions into all neutral countries. Arrangements for the working of this scheme have been completed as regards the United States of America (excluding, however, the Sandwich Islands), and the export of raw jute from British India to that country has accordingly been prohibited in Government Notification No. 1765-W of the 13th April, 1916. The export of jute manufactures has been already prohibited under Notification No. 15,180-W dated the 27th September, 1915, and the export of either commodity to the United States of America will henceforth only be allowed under the terms of the Foreign Office scheme. This scheme follows the general lines of the wool agreement. Goods must be consigned to the President of the Textile Alliance or to an approved bank for the account of the Textile Alliance. Collectors of Customs have accordingly been instructed to issue licenses for export of raw and manufactured jute to the United States of America only in cases where the parties in America, for whom the consignments are intended, have been approved by the President of the Textile Alliance. It is to be clearly understood that this arrangement supplements rather than replaces the existing conditions of export of manufactured jute to the United States of America. In order to avoid inconvenience to trade, Collectors have been further authorised to issue licenses in the case of existing commitments, which do not qualify for permission under the above scheme, for which freight has been booked up to the 27th April. With regard to all other countries (including Sandwich Island) export will be allowed as at present until the necessary arrangements have been completed.

Hindu University.

Mysore Maharajah Appointed Chancellor.

SIMLA, April 13.

The Governor General has been pleased to appoint H. H. the Maharaja of Mysore to be Chancellor and H. H. the Maharaja of Gwalior to be Pro-Chancellor, Hindu University, Benares.

Rs 6,28,491- For the St. John Ambulance Association.

SIMLA, April 13.

The Indian Council of the St. John Ambulance Association gratefully acknowledge the receipt of a sum of Rs. 62,849.93 from Mr. B. Foley, I. C. S., the Collector of Darbhanga. This represents the subscriptions collected in the district of Darbhanga including the handsome contribution of half a lakh from the Maharaja, for hospital requirements in Mesopotamia, to which reference was recently made in the papers.

A Cheque for 2250.-

The Indian Council of the St. John Ambulance Association gratefully acknowledge the receipt of a cheque for Rs. 2,250 as a contribution from the Assam Valley Branch of the Tea Association of which the Hon'ble Mr. Miller is Chairman. This Branch of the Tea Association has promised a contribution of at least Rs. 2,000 per annum towards the Indian Councils of Red Cross War Fund preferably for Mesopotamia. Regular contributions of this substantial character are of very great value to the St. John Ambulance Association.

Calcutta.

H. E. The Viceroy.

Visits at Calcutta.

CALCUTTA, April 13.

On Wednesday afternoon H. E. the Viceroy paid a number of visits in the northern quarter of the town. He left Government House at half past four in company with the Governor and members of the staff. Lord Chelmsford first visited the Bengal Art School and Studios of Messrs Abanindranath and Gaganendranath Tagore. He then proceeded to the University Institute, where he was received by the President, the Hon'ble Mr. Lyon, and the Presidents of different sections of the Institute, Sir Gurudas Bannerjee, Sir Ashutosh Mukherjee and the Hon'ble Mr. Cumming, and Dewan Bahadur Hiralal Bose and Mr. Manmathanath Bose. His Excellency afterwards drove to the new Tropical School of Medicine, where he was met by Surgeon-General Sir Leonard and Lady Rogers, Colonel Calvert and the staff. It is interesting in connection with this visit to recall that it was during Lord Chelmsford's term of office that the school for the investigation of tropical diseases was opened in Queensland.

At half past seven this morning His Excellency inspected the Victoria Memorial and noted the work that had been done since he saw it on the occasion of his last visit to Calcutta. On his way back to Government House he passed for a few minutes to see the statue of Lord Minto. Inspection of the recruits to the Ambulance Corps then followed.

Simla Programme.

SIMLA, April 13.

The Viceroy arrives at Simla main station on Thursday the 20th instant by rail and motor, the arrival being public. His Excellency proceeds to the Viceregal Lodge, where he will be received at 12-30 P. M., by the Commander-in-Chief, members of the Council, Secretaries and other leading officials and residents. Guards of Honour of Volunteers and troops will be furnished.

Punjab.

Taking Illegal Gratification.

A Sub-Judge Convicted.

LYALLPUR, April 13.

Mr. Strickland, I. C. S., Special Magistrate, Lyallpur, to-day passed orders convicting Moonshi Barkat Ali, Sub-Judge, Lyallpur, under suspension, under Section 161 Indian Penal Code, and sentenced him to two years' rigorous imprisonment and a fine. The Magistrate found that the accused took, with the help of his orderly Karam Singh, Rs. 150 and Rs. 250 as illegal gratification from suitors in cases pending in his Court with a view to show favour and did show such favour by passing orders for arrest before judgment, etc., and sentenced him as above.

LATER:—Later details of the Judgment in Lyallpur bribery case in which orders were pronounced to-day say that the sentences of two years imprisonment awarded to Moonshi Barkat Ali, Sub-Judge, under suspension, are under each of two charges, the sentences running concurrently and a fine of Rs. 450. The first charge was that the accused received Rs. 150 from one Devadatta, plaintiff in a case before him and ordered the arrest of the judgment debtor before judgment, and the second was that the accused obtained Rs. 250 from one Bhumamal, a plaintiff, and passed a decree in his favour for the amount of claim which the appellant court held to be barred by time, and the suit therefore, not maintainable. The Hon'ble Messrs Parkes and Shah appeared for the defence, while the Public Prosecutor appeared for the Crown.

Three Notorious Accused Recaptured.

The "Tribune" reports the recapture of the three notorious accused Mahmada, Hassu and Nottu at Leish Tehsil, District Muzaffargarh. The accused were in judicial lock up at Lieah in connection with the Manawaji dacoity, when they made a dash for liberty one of them dealing a lathi blow on a constable while the other two took the latter's gun and cartridge. They were, however, recaptured by a Police Inspector and constables with the aid of passers by. Their leader Mahmada attempted to fire a gun and failing that struck one constable with a bayonet, while resisting recapture.

The Students' Fracas.

With reference to the students' fracas last Saturday night at Lahore the "Punjabee" points out that it had nothing in common with the recent fatal affray between Mahomedan and Hindu spectators of the cricket game at Amritsar, nor was it a Hindu, Mahomedan or any sectional affair.

United Provinces.

The U. P. Legislative Council.

Members Nominated.

ALLAHABAD, April 13.

It is notified that the Hon'ble the Lieutenant-Governor of the United Provinces, with the previous sanction of His Excellency the Governor-General, is pleased to nominate the following gentlemen as members of his Council, and that their term of office will commence from the 15th day of April 1916:—(1) Mr. John Mitchell Holmes, C. S. I., Member of the Board of Revenue, (2) Mr. John Stratheden Campbell, C. S. I., C. I. E., Member, Board of Revenue, (3) Mr. Arthur Leslie Saunders, C. S. I., Commissioner of the Meerut Division, (4) Sir Verney Lovett, C. S. I., Commissioner of Lucknow Division, (5) Mr. Henry Cecil Ferard, C. I. E., Commissioner of the Allahabad Division, (6) Mr. Richard Burn, Chief Secretary to Government, (7) Mr. Alan William Pim, Secretary to Government, (8) Mr. Samuel Perry O'Donnell, Secretary to Government, (9) Mr. Walter Gurnell Wood, C. S. I., Secretary to Government, (10) Mr. George Thomas Anthony, Secretary to Government, (11) Mr. William Sinclair Morris, C. I. E., Inspector General of Police, (12) Mr. Claude Fraser de la Fosse, M. A., Director of Public Instruction, (13) Colonel Charles Macdaggart, C. I. E., I. M. S., Inspector of Civil Hospital, (14) Mr. Hammett Reginald Claude Hailey, Director of Land Records and Agriculture, (15) Mr. Earnest Horatio Ashworth, Legal Remembrancer to Government, (16) Mr. Albert Harlow Silver, Director of Industries, (17) Rai Prag Narayan Bhargava Bahadur of Lucknow, (18) Colonel His Highness Alijah Farzand-i-Dawlat-i-Inglishia, Mukhiis-ud-Dawla, Nasir-ul Mulk, Amir-ul-Umara, Nawab Sir Muhammad Hamid Ali Khan Bahadur Mastard Jung, C. I. E., G. C. V. O., Wali of Rampur, Honorary Aide-de-Camp to His Majesty the King Emperor, (19) Kunwar Aditya Narayan Singh of Benares, (20) Nawab Mumtazaddaula Sir Muhammad Faiyz Ali Khan, K. C. I. E., K. C. N. O., C. I. E., of Passasau, (21) Raja Sir Muhammad Tasadduq Rasul Khan, K. C. S. I., of Jahangirabad, (22) Mr. Farquhar Mackinnon of Rahnauili, Gorakhpur District, (23) Pundit Tara Dutt Gairola of Garuwal, (24) Rai Anund Sarup Bahadur, Vakil Cawnpore, (25) Mirza Sami Ullah Beg, B. A., LL.B., Bar-at-Law Lucknow (26) Mr. William Edwin Crashaw of Lucknow.

Adulteration of Food and Drugs.

Proposed Legislation.

ALLAHABAD, April 13.

The question of dealing with the adulteration of food and drugs in India is now before the Government of India. The main question has

hitherto been whether the legislation to be introduced should be Imperial or provincial, the different conditions obtaining in various provinces pointing to the desirability of the latter course. An Imperial Act, however, will probably be necessary to deal with imported articles

The Postman Murder Case.

BENARES, April 14.

It is alleged that on the statement of the principal accused the Barai of Naradghat was dragged yesterday noon for the missing head and trunk of the post peon. A bundle wrapped up with a new red rug strapped with cotton strings was fished out by the police. It contained it is said a piece of stone a few bones and a katari, a sort of knife. The head and the trunk were not there. Probably they were eaten up by tortoises. Altogether five young men have been arrested. It is suspected that there are still three more at large. One of the accused is the son of the proprietor of a well-known Calcutta theatre.

Treatment of Juvenile Offenders.

A Question in Allahabad High Court.

ALLAHABAD, April 13.

An important point associated with the treatment of juvenile offenders came before Mr. Justice Piggott and Mr. Justice Walsh at the Allahabad High Court. A boy of fourteen, convicted of the murder of a girl of seven for the sake of her ornaments, appealed against the sentence of transportation for life passed upon him by the Sessions Judge. Mr. Justice Piggott was in favour of the confirmation of the sentence, as he considered that the alternative order for detention in a reformatory school would be an unduly lenient sentence, inasmuch as such detention would come to a close with the accused attaining the age of 17, that was to say less than four years from the date of his conviction. Mr. Justice Walsh refused to confirm the sentence and considered that the boy should be sent to a reformatory school if the system of reformatory schools in this country was worthy of public confidence at all. He said that detention in such an institution for three or four years ought to be sufficient preventive of any future recurrence of this kind of crime on the part of the accused. The case was referred to a third Judge.

Bombay.

Insolvency of Freight Brokers.

BOMBAY, April 13.

At the Bombay High Court to-day, Mr. Strangman appeared before Sir Dinshah Davar and applied, on behalf of Kanji Keshowji and Co., that the firm of Messrs. Chogondas and Company, freight brokers in Elphinstone Circle, be adjudged insolvents. Mr. Strangman said that the firm had suspended payment. A meeting of the creditors was held when it was resolved that Messrs. Ferguson and Co. be appointed to examine the firms books of accounts, and that in the meantime no proceedings should be taken against them. The report of Messrs. Ferguson and Co. showed that the assets of the firm were eleven lakhs of rupees and liabilities sixty lakhs. His Lordship passed the usual order.

Mails Recovered from The "Sussex."

Arrival at Bombay.

BOMBAY, April 13.

Some of the mails recovered from the "Sussex" the cross-channel steamer which was torpedoed on the 24th ultimo between Dippe and Folkestone, have arrived here to-day on the P. and O. Steamer "Salsette." The inventory of mail bags carried by the "Sussex" being lost, the definite number of bags cannot be ascertained. It seems, however, that a portion of the mails of the London districts and a greater portion of the provincial town mails have been lost. Judging from the mails received, which is much smaller than usual, it appears that the letter and registered mails have suffered most. Some bags received to-day were badly soaked in water and damaged.

Latest Telegrams.

LONDON, April 13.

In the House of Commons Sir Edward Grey said that the peace value of Enemy securities seized in mails being conveyed from Holland to America was approximately two millions sterling.

Securities would be dealt with by the Prize Court in a similar way to other German exports. Various neutrals had protested and discussion with them was proceeding.

LONDON, April 13.

AMSTERDAM:—The shipping Council's report states that two torpedoes struck the "Palembong" and it was impossible for either to have been aimed from the British destroyer. The first was possibly aimed at the destroyer, but the second was aimed at the "Palembong." The destroyer was then too distant to have been the target. (Pioneer Cable.)

The "Times" naval correspondent is of opinion that submarine activity must be periodic and we are at present experiencing it at its full blast. The April losses are likely to exceed those of March. The official total for March is slightly over 60,000 tons. (Pioneer Cable.)

The "Daily Telegraph's" Rome correspondents quoting a Bucharest telegram says:—Russia has neutralised the activity of the submarine infesting the arm of the Danube at Kilia, by a system of mines which prevents their entering the Black Sea. A number have been lost in trying to do so.—(Pioneer cable.)

LONDON, April 13.

The "Morning Post's" Petrograd correspondent says:—It is impossible that German warships can have entered the Gulf of Riga. If the Germans attack by sea their objective will probably be the line defending Petrograd and resting on Reval. (C. and M. Gazette cables.)

LONDON, April 13th.—The "Corriere D'Italia's" Zurich correspondent says that a close relative of the Kaiser has been wounded and a General killed before Verdun. (C. and M. Gazette Cable)

“గువ్వల చెన్నుడు”

[రా॥ అంతకృష్ణ శర్మగారు]

తొలి యొక పాశ్చాత్య పాశ్చాత్యుని నొకబడితులు అంది. పౌలికత్వమును వాసియింటికొక బుడబుడకుకట్టెలు మోపు మోసికొనకట్టి గూఢముగావేసి పోవుచుండెను. ఆ గుప్తదానముచేతను మహాత్ముల డేవదేవి యా పుత్రులు చాల దీనములు చేచివేటి, తుదకొక నాడురాత్రి చీకటిలో డేవదేవి గోడనుండి కట్టెలమోపు వేముచుండ వాసియింటికొని నీవెవ్వడ వేలయిట్లు కూలికానితక పొటుకడదనని యడిగిరి. కవుల నోటబుడబుడ మహాత్ములమని తానెంతోపడుచేత కవిత్వముఁ జెప్పగల పంతులవారి నందులకై “వేదించుచున్నానని చెప్పి “సామీ! మీరుకామీద కయ్యులైతెప్పిల్ల” అనియతఁబడి పించెను. అతనిభక్తికిని పిచ్చికిని మెచ్చి పంతుల కడవట వాని పేరు గువ్వలగ గువ్వలగ నీక్రిందియైదుపద్యముల రచించిరి:-

- క. నిలుకెల్ల నవ్యతప్రార్థనము,
పలుకెల్ల శిలాతురంజన, పరికిరంక నీ
తలకెల్ల ధర్మమార్గము
కులపావన మూర్తి నన్న గువ్వలచెన్ను.
 - క. కలిమిగలవాడె మనజుఁడు
విలసిల సత్కీర్తిచేత జలయంక నలదా?
కలిమియెల్లకాలము
కులగిలా కదలకున్న? గువ్వలచెన్ను.
 - క. పలువిద్య లెన్ని నేర్చిన
కులవిద్యకు సాటిరావు కంభినిలోక;
జలకాంత లెందఁజొనను
కులకాంతకు నీకుగాదు, గువ్వలచెన్ను.
 - క. కలిమిగల పేద కన్నను
విలసిలముగఁ జేద మేలు వితంజి యైతే,
బలమైన జలధికన్నను
కొలదను నాచెల మిన్న గువ్వలచెన్ను.
 - క. ఈ విద్యని పదపద్యము
గోవే చదివించుకొనుడు కంభినిలోక
ఈ విద్యన పదపద్యము
గోవే చదివించుకొనుడు గువ్వలచెన్ను.
- కృతార్థుడై కురుబనాడు వెదలిపోయెను. బడి పంతులు తన కిష్టులకెల్ల నీ పద్యములఁ గంఠపాఠము చేయించిరి. అవికొక జడవుచున్న తనకుమారుల మూలమున నాపాశ్చాత్యుగాఁడును నేర్చుకొనెను. ఒకనాఁ డతఁడు తన మంత్రితోడ చదరంగముచు చాలసేపుకండి యొకవోటనే యొండి తనజంతువులను చాటించివెట్టుచున్న యొకమంత్రి జంతువును పేదతోఁ గొట్టిచంపి, “కులగిలా కదలకున్న గువ్వలచెన్ను” యను పద్యపాదముఁ జెప్పించెను. ఆకన్యకముగ నామెడకింద కిధిలోఁ గట్టెలమోపుతోఁ బోవుచున్న చెన్నుడు కులమాండలికండై, తనమోపునించి, కన్నకొని యొండిన గొంకడి గట్టిగాఁగట్టి మేడమీఁదికి విసరివైచెను. రా జాగ్రహించి యతనిబట్టితెప్పించి యేల యిట్లు చేసితివని యడుగఁగా “తాను కన్న పొగడినందుకు పేమేమియలేమిచే నాకుఁగల యొకంబడిని తమకు బహుమానమిచ్చితి”ని యతఁడు పల్కినా!

ఇది గువ్వలచెన్నుని గూర్చిన కథ. మఱిగొంద తీతఁడు కృష్ణదేవరాయలకాలమువాఁ డనియు, భట్టమూర్తి నాళియించి యతనికే బద్ధముఁడ జెప్పించుకొనెననియు చెప్పదురు. విషయమేమో రెంటుననుమానము.

ఇందలి సత్యావస్థవిమర్శనను మనక నావశ్యకము. వేమన పద్యములకుతరువాత నీతినిసర్వములకున్నంత సావ్యజనీత్యము మఱివర్ధకవిత్వముగానము. భక్తిపదము రామకృష్ణమ చాత్యల చిత్రిఁబోయినన,

“క. అంగీకర చంద్రులు
సంగతిగా కాలు బోల్లు సరిగంటల మేల్
రంకుల దుప్పటులన్నియు
గొంకడి పరిపాలన గువ్వల చెన్ను”

యను పేలోక్కపద్య ముద్ధరింపబడినది. కావున వై కథలో చెప్పియు పంతులవారి గువ్వల చెన్ను డను కవియే రచించిన పద్యము లై గుమాత్రమే కాక మఱిగొన్ని గూడఁగలవని మనము నిశ్చయించవచ్చును. ఇన సామాన్యపు కథకవిత ప్రచారమున వెదకితిమేని తప్పక బహులదఁ గలవు

మీ కివసరమైనచో

యంత్రసంబంధమైకట్టిగాని కరగి పోత పోయినట్టిగాని పనులనుగురించియు, ఉక్కు, ఇనుపపానములు వంపులు వంపులుగ వంచ బడిన లేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుప కమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గుఱించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతి సందర్భముల నలహా నాలోచించవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువ వెలల కిచ్చుటలోను కోరినంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:-

ది సాథ్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్సులిమిటెడ్

తపాలపెట్టె నెం 555 రు,
389 మదరాసు.

ఆయుర్వేదమందు మిక్కిలి యుపయోగ కరమైన గ్రంథము.

ఆయుర్వేదీయ యాషధములయొక్క శాస్త్రోక్త ఉపయోగ విధానమును, ఔషధములయొక్క వర్ణికయు నుండును.

ఈపుస్తకము దీక్రింది విషయములుండును.

1. రోగచికిత్స,
2. ఆహారనియమము, ఇతర నియమాలు
3. విషములు వాని వైషమ్యములు
4. సంస్కృతపదములు గలిగిన మూలకలకు సరియగు లాటిని పదములు గలిగిన చిన్ని భాషానుబంధి.
5. వైద్యుల అంగ్లేయ తొనికల తారతమ్యము.

డెమ్మిసైజుXII ఎం. ఓ. 228 పుటలు. వెల 0 8-0

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురి రాజధానిలో ఏజంట్లు కావలయును.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 **The Aurvedic Pharmacists.**
Elphinstone Road, Bombay, 13.

126

కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు)

శ్రీలక్ష్మి తప్పనిసరి మెడకును పరిచెట్టువారలకును శ్రీలక్ష్మి, చిచ్చ బనియేతడు ఉష్ణాధిక్యమున తలచల్లబడును, నొప్పిపోతే, బట్టకల తాగుబడును, అన్నిటికన్న మిన్న నునావన లభించెను.

మైసూరు వస్తుప్రదర్శనమున **బంగారుపతకము**

బహుశచి బడసినది. దీని ప్రాధాన్యత సజేవము పొగడుట కిదియేవాడును. తొలిగా నూనెను, ఇయ్యనీల, జేతనుండుకును వాడబడుచున్నది. యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడకున్నచో పెంట నే నాడును. నిత్యముగ సంతోషమును గడిగింపగల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవాలివారు

మోచ్యుకి:- కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొంతలు మోసనాగుడు పదో యొక సామాన్యపు నూనె చూపి “ఇది చాలవంటిది. మిక్కిలి చాక” యనితెప్పి వానిని కొనుడు తెప్పవచ్చును. అటువలె మోసపోదురు. అ నూనె లోలో వారికి మిక్కిలి లాభిగా కన్పించుచున్నది అట్లు చేయుచున్నాను కామినియా ఆయిల్ కెవర్తపు మాక్కు చూచి కొనును

ఒక సీసా 1-8 రు 1-0-0. 2. సీ. 6 0-4-0
3 సీసా 2-10-0 వి సీ. 6 0-7-0

సోలుపడెట్లు, అంగ్లో, ఇండియన్ డ్రెస్, అండ్ కెయిజ్ కంపెనీ,
55. జమ్నాపూర్ మార్కెటు, బొంబాయి.

మదరాసు నిల్వల్లు- మెహతాపురుషోత్తం మూర్తి, 29, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు

స్టెర్నస్ వైన్ ఆఫ్ కాణ్డివరువక్ స్పాగ్నె

లోహముతో గూడినది. పాలి పోయినట్టియూ, బలహీను లగునట్టి యు జనులకు యధా బలమొసంగ గలదు. ఆరోగ్యమును, ఉత్సాహమును గలిగించును. మండు యెండలలో సయితము తృప్తికరముగ బని చేయగలరు.

సన్నతన, పాండు, కుష్మగ్ధీనులకు వాగొనర్చగల చక్కని యాషధము.

అన్ని మందులపావులలో విక్రయించబడును.

ఆయుర్వేద ఔషధములు

అగస్త్యునివారి ప్రక్రియలు.

“అండవృద్ధి బూరకాళ్ళ తక్షణ పరిహారి”.

7 పూటలలో మంచిరుణు. నిర్భయమైనది. ఇంకా మేహరాతనొప్పులు, వాయువులు, వాపులు, నూతన నిలకడ కీళ్లనొప్పులు, తిమిరము, అంగవృత్త కటికాతములు, చిరకాలపు పడుచునొప్పులు మొదలగు వాట్ల కమ్మక మిదియే? పుచ్చు కొనిన వెంటనే గుణము తెలియనగును. టెబ రూ. 8-8-0.

“సర్వమేహకుష్ట కుఠారము”

ఈ సిద్ధౌషధము, మేహవైకల్యాతమిచ్చులు, గజచర్మములు, కాళ్ళుచేతులు, ముక్కు, చెవులు, కండ్లు మొదలగు అంగములను తొలినెడిత్రణములు, అడ్డఁజ్జులు, బిళ్లలు, నవ్వాలు సంబంధముఁ గొలుకులు, చీట్లకు దివ్యాపురము. రక్తకుడికి రాజుకంటికి. 10 రోజులలో అపరిమితమైన గుణ మిచ్చును. 10 రోజులకు, టెబ రూ. 5-0-0 5 రోజులకు టెబ రూ 3.

వైయావధములచే గుణములేనియెవల సొమ్ము వాతము పంపబడును.

ఈ వైషమము క్రిందిపుస్తకాలయమున దొరకును.

శ్రీత్యాగరాజశతకిరన స్వరావలి

స్వర, తాళ, గమక, సంఖ్యాధానములతో కూడినది చక్కనితెండు రూ. 3-8-0

గ్రంథకర్త “ప్రాచీన సంగీత పుస్తకశాల”
8/12. ఆలంగాత్రాపిల్లపేర్, తిరువల్లిక్కేటి, మదరాసు.

మదన కామేశ్వర లేవ్యం

ఇది మేహము, నిక్కాక, కుక్షనవ్వులు, అతిమాక్రము, వారిండి మిక్కిలిబలమును ధానుపక్షిని, రక్తకృద్ధిని, యావః గుభిణును, సంశానస్రావీని, సరములగుటకైయును కలిపించు ఖరప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కులి డబ్బి రు. 1-0-0

ఆయుర్వేద సమాజ్, బొంబాయి, నుంటూరు డబ్బా.

స్త్రీజనమునకు ముఖ్యమగుభూషణము.

చక్కనితలకట్టు.

వట్టువలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లబట్టోజముల కోరని స్త్రీలుందారా?

కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు)

శ్రీలక్ష్మి తప్పనిసరి మెడకును పరిచెట్టువారలకును శ్రీలక్ష్మి, చిచ్చ బనియేతడు ఉష్ణాధిక్యమున తలచల్లబడును, నొప్పిపోతే, బట్టకల తాగుబడును, అన్నిటికన్న మిన్న నునావన లభించెను.

మైసూరు వస్తుప్రదర్శనమున **బంగారుపతకము**

బహుశచి బడసినది. దీని ప్రాధాన్యత సజేవము పొగడుట కిదియేవాడును. తొలిగా నూనెను, ఇయ్యనీల, జేతనుండుకును వాడబడుచున్నది. యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడకున్నచో పెంట నే నాడును. నిత్యముగ సంతోషమును గడిగింపగల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవాలివారు

మోచ్యుకి:- కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొంతలు మోసనాగుడు పదో యొక సామాన్యపు నూనె చూపి “ఇది చాలవంటిది. మిక్కిలి చాక” యనితెప్పి వానిని కొనుడు తెప్పవచ్చును. అటువలె మోసపోదురు. అ నూనె లోలో వారికి మిక్కిలి లాభిగా కన్పించుచున్నది అట్లు చేయుచున్నాను కామినియా ఆయిల్ కెవర్తపు మాక్కు చూచి కొనును

ఒక సీసా 1-8 రు 1-0-0. 2. సీ. 6 0-4-0
3 సీసా 2-10-0 వి సీ. 6 0-7-0

సోలుపడెట్లు, అంగ్లో, ఇండియన్ డ్రెస్, అండ్ కెయిజ్ కంపెనీ,
55. జమ్నాపూర్ మార్కెటు, బొంబాయి.

మదరాసు నిల్వల్లు- మెహతాపురుషోత్తం మూర్తి, 29, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు

